

Dordt op Stoom

Kansen en bedreigingen,
ruimte voor vernieuwing?

Rekenkamercommissie

Dordrecht

Dordt op Stoom

Kansen en bedreigingen,
ruimte voor vernieuwing?

Rekenkamercommissie Dordrecht

COLOFON

Samenstelling

Rekenkamercommissie

Jeroen Kerseboom | voorzitter

Karin Meijer | lid

Coen Cransveld | lid

Secretariaat RKC

Postbus 8, 3300 AA Dordrecht

rekenkamercommissie@dordrecht.nl

dordrecht.nl/rekenkamercommissie

Twitter @RKCDordrecht

[www.facebook.com/](http://www.facebook.com/rekenkamercommissiedordrecht)

[rekenkamercommissiedordrecht](http://www.facebook.com/rekenkamercommissiedordrecht)

Femke Lagerveld | Secretaris

Tel: 078 7704984

E-mail: fm.lagerveld@dordrecht.nl

Sylvia Khadjé | Bestuursassistent

Tel: 078 7704998

E-mail: s.khadje@dordrecht.nl

Voorwoord

Voor u ligt het rapport 'Dordt op stoom' waarin we verslag doen van het onderzoek naar het evenementenbeleid dat we hebben gedaan. Het onderzoek bevestigt het beeld van Dordrecht als succesvolle evenementenstad.

Er zijn ook aandachtspunten. Zo is het de vraag in hoeverre de huidige successen herhaalbaar zijn bij gelijkblijvende inzet en hoeveel inspanningen gericht zijn op het ontdekken en koesteren van nieuwe, andere successen. Verder blijkt uit ons onderzoek dat de gemeenteraad de afgelopen jaren beperkt betrokken is geweest bij het evenementenbeleid. Het college heeft een korte en positieve reactie gestuurd op ons rapport. Wij bedanken het college hiervoor en zien af van een nawoord.

De gemeente Dordrecht is goed op stoom met het evenementenbeleid. Vragen waar college en raad anno 2016 voor staan zijn: hoe ga je als gemeente met evenementen om in de toekomst? Wat is een goede balans tussen oude, succesvolle en nieuwe evenementen? Welke ruimte is er de komende jaren voor vernieuwing en hoe betrek je nieuwe groepen burgers en ondernemers hierbij? En wat betekent dit voor de bestaande, succesvolle evenementen?

Vragen die meegenomen kunnen worden in de bespreking van de 'agenda voor de stad' die het college de raad zal voorleggen en waarin een aantal richtingen van beleid voor evenementen wordt aangegeven.

Wij zien uit naar de bespreking en vaststelling van deze nieuwe kaders in de raad en verwachten dat ons rapport hier in positieve zin aan zal bijdragen.

Jeroen Kerseboom

Voorzitter Rekenkamercommissie

Dit onderzoek is uitgevoerd door

Wilma van Rijt-Veltman

Johan Snoei

onder verantwoordelijkheid van de

Rekenkamercommissie

Drukker | Next door Reclamestudio

Opmaak | Sylvia Khadjé

Publicatie | maart 2016

Inhoudsopgave

Deel I	Conclusies en aanbevelingen, reactie college	4
Deel II	Onderzoeksbevindingen	9
1.	Inleiding	10
2.	Het onderzoek	12
3.	Het gemeentelijke evenementenbeleid	15
3.1	Totstandkoming	15
3.2	Afbakening van evenementen	17
3.3	Ambities, uitgangspunten, accenten en doelstellingen	18
3.4	Samenhang in beleidstheorie	22
3.5	Uitvoeringsorganisatie	23
3.6	Aanvraag- en besluitvormingsproces	27
3.7	De praktijk	29
4.	Balans	34
4.1	Evenementen & Ambtelijke organisatie	34
4.2	Evenementen & Ondernemen	37
4.3	Evenementen & Leefbaarheid	40
4.4	Ruimtelijke spreiding	43
5.	Sturen, leren en vooruit zien	45
5.1	Mogelijkheid tot sturing	45
5.2	Leren van ervaringen	49
5.3	Succes- en faalfactoren	51
	Bijlagen	54
	1. Normenkader, 2. Onderzoeksverantwoording en 3. Uitkomsten enquête	

DEEL I

Conclusies en aanbevelingen en reactie college

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Het onderzoek van de rekenkamercommissie bevestigt het beeld van Dordrecht als succesvolle evenementenstad. Er zijn ook aandachtspunten. Ten eerste is het de vraag in hoeverre de huidige successen herhaalbaar zijn, bij gelijkblijvende inspanningen. Daarnaast is het de vraag hoeveel inspanningen gericht zijn op het ontdekken en koesteren van nieuwe, andere successen.

Gemeente voert succesvol evenementenbeleid

De gemeente Dordrecht en Dordrecht Marketing zijn in samenwerking met de evenementenorganisatoren in staat gebleken om ieder jaar weer een succesvol evenementenaanbod te bieden en in de landelijke Top 5 Evenementensteden terecht te komen. Deze prestatie komt niet uit de lucht vallen. De gemeente heeft haar ambities en doelstellingen ten aanzien van het evenementenbeleid duidelijk beschreven. De beleidskaders zijn in het verleden vastgesteld door de gemeenteraad en op logische wijze door vertaald naar een beleidsinstrumentarium met nadere regels voor subsidie en toetsingscriteria. Er is een professionele en goed werkende uitvoeringsorganisatie opgezet, die onder andere de evenementenorganisatoren ondersteunt. Ook is het evalueren van de grootste evenementen een vast onderdeel van het beleid.

Dordrecht heeft oog voor zowel de kosten als de baten van de evenementen. Het evenementenbeleid biedt handvatten om de overlast van evenementen voor bewoners en ondernemers binnen bepaalde grenzen te houden. Het evenementenbeleid biedt ook handvatten om economische spin-off en sociale winsten te realiseren. In de aanvraag- en besluitvormingsprocedure komen beide samen om afgewogen te worden.

Hoewel het zicht op de kosten en baten in financiële zin niet optimaal is, is met dit onderzoek vastgesteld dat voor de Dordtse bewoners en ondernemers de weegschaal doorslaat naar de kant van de baten.

Dilemma: voortborduren op succes en/of innoveren

Het succes en de topositie van Dordrecht zijn echter niet verzekerd voor de toekomst. De verminderde subsidiebudgetten van recente jaren konden nog opgevangen worden door slimme oplossingen vanuit de markt en de gemeentelijke

stimulans tot meer samenwerking, maar de druk op de evenementen neemt toe. Hogere kosten (onder andere voor beveiliging), lagere sponsorgelden en een te grote afhankelijkheid van leidende personen maken ook de (twee)jaarlijks terugkerende en succesvolle evenementen kwetsbaar. Die druk kan op termijn de kwaliteit van deze evenementen aantasten.

Het evenementenprogramma van Dordrecht is gevuld geraakt met (twee)jaarlijks terugkerende evenementen, wat begrijpelijk is gezien hun bewezen diensten ('never change a winning team'). Hierdoor en als gevolg van het wegvallen van het 'kraamkamerbudget' is er weinig tot geen ruimte meer voor nieuwkomers en loopt de gemeente in de toekomst het gevaar achterop te raken. De huidige successen houden als het ware de vernieuwing tegen. Zonder vernieuwing loopt de gemeente het gevaar dat de aansluiting van het evenementenaanbod op de vraag verzwakt en dat zij daarmee slachtoffer wordt van haar eigen succes.

De gemeente staat dus voor de uitdaging om een juiste mix te vinden tussen het handhaven van de vertrouwde 'succesnummers' en werken aan de ontwikkeling van nieuwe evenementen.

Keuzes maken in het nieuwe evenementenbeleid

Het nieuw vast te stellen evenementenbeleid zal de kaders moeten bieden voor een voortzetting van een succesvol evenementenbeleid in de komende jaren. Op basis hiervan moet ook de keuze tussen de (grotere) al gewortelde evenementen en de innovatie van evenementen gemaakt kunnen worden. Voor het dilemma zal besloten moeten worden hoe hiermee in de toekomst omgegaan zal worden.

De betrokkenheid van de raad bij het evenementenbeleid was tot nu toe beperkt. De raad kan door het vaststellen van een helder afwegingskader zijn kaderstellende rol vervullen. Ook kan de raad invulling geven aan zijn controlerende rol in de toekomst door gelijktijdig vast te stellen op welke wijze en welk type informatie over het evenementenbeleid teruggekoppeld gaat worden.

Aanbevelingen

Wij doen op basis van ons onderzoek het college twee aanbevelingen.

Aanbeveling 1: Aandacht voor kwaliteitsborging en vernieuwing

Het is belangrijk om de eerste signalen over kwaliteitsverlies niet te negeren of te parkeren, maar er serieus aandacht aan te besteden. De ervaren kwaliteit van de evenementen hangt nauw samen met de ervaren eigentijdsheid en de veranderende behoeften van de bewoners en de bezoekers. Daarom moet de kwaliteitsborging gezien en opgepakt worden in samenhang met vernieuwing. Vlieg bij de terugkerende evenementen niet altijd op de automatische piloot en let op afbreukrisico's.

Zorg ook voor een structurele inbedding van innovatie in het evenementenbeleid (door bijvoorbeeld specifieke middelen daarvoor te alloceren) en laat het geen ondergeschoven kind zijn. Dit kan ook door op een innovatieve manier met elkaar aan de slag te gaan. Betrek bijvoorbeeld de jeugd erbij, laat hen met ideeën komen en geef ook de vrijheid aan ondernemers (die de baten voor de lasten zien) om invulling te geven aan het evenementenprogramma en de afzonderlijke evenementen. Kortom, sluit aan bij de huidige tijdgeest.

Aanbeveling 2: Maak een duidelijke keuze en betrek de raad hierbij

De aanbeveling aan het college is om keuzes te maken in het evenementenbeleid, voor een goed afwegingskader te zorgen en de 'special events' in het totale evenementenbeleid te integreren. Dan zijn voor alle betrokkenen de kaders transparant en gaan ad hoc beslissingen tot het verleden behoren. Bij de kaders hoort ook een duidelijk onderscheid met het subsidiebeleid ten aanzien van sport, cultuur en integratie.

Betrek de gemeenteraad bij het vaststellen van het afwegingskader. De raad heeft ook uitgesproken intensiever betrokken te willen zijn. Geef uitvoering aan deze wens door bijvoorbeeld ook de evenementen frequenter te evalueren (en in samenhang met elkaar). Gebruik het op korte termijn vast te stellen nieuwe evenementenbeleid als start van dit proces.

Bestuurlijke reactie

Retouradres: Postbus 8 3300 AA DORDRECHT

Aan
de voorzitter Rekenkamercommissie
de heer J.S. Kerseboom
Postbus 8
3300 AA DORDRECHT

Datum 2 februari 2016
Uw kenmerk RKC
Ons kenmerk SBC/1564408
Betreft Rapport 'Evenementenbeleid'

Gemeentebestuur
Spuiboulevard 300
3311 GR DORDRECHT
T 14078
F (078) 770 8080
www.dordrecht.nl

Contactpersoon
J.W.H. Smits
T (078) 770 4183
[E jwh.smits@dordrecht.nl](mailto:jwh.smits@dordrecht.nl)

Geachte heer Kerseboom,

Hierbij reageren wij op het rapport van het onderzoek van de Rekenkamercommissie naar het gemeentelijk evenementenbeleid.

Wij hebben met belangstelling kennis genomen van het rapport en hierin opgenomen conclusies en aanbevelingen en willen graag het volgende daarbij opmerken.

Algemeen

We zijn verheugd dat uw commissie bevestigt dat Dordrecht een succesvol evenementenbeleid voert en een goed werkende evenementenorganisatie heeft. We erkennen dat dit geen garantie geeft voor succes in de toekomst en dat we daarom aan vernieuwing moeten blijven werken. We zijn dankbaar voor de nuttige aanbevelingen, die uw commissie doet voor kwaliteitsborging en vernieuwing en hoe de raad daarbij te betrekken. Deze aanbevelingen zullen wij betrekken bij de verdere vormgeving van het evenementenbeleid.

Hoogachtend,

Het college van Burgemeester en Wethouders
de secretaris de burgemeester

M.M. van der Kraan

A.A.M. Brok

Pagina 1/1

DEEL II

Onderzoeksbevindingen

1. Inleiding

Dordrecht & Evenementen is een veel en voorkomende succesvolle combinatie. Met jaarlijks 100 evenementen, 185 evenementen-kalenderdagen en 1,2 miljoen bezoekers houdt het de gemeente flink bezig.

Al jaren behoort Dordrecht tot de top van evenementsteden in Nederland. In 2012 werd de stad verkozen tot Evenementenstad van het jaar en onlangs is bekend geworden dat de stad in 2015 op de tweede plaats terecht is gekomen. Zie tekstkader.

De jury over Dordrecht:

Het evenementenbeleid van Dordrecht is zeer consistent en goed doordacht. Het beleid kenmerkt zich door een professionele aanpak. Dat geldt zowel voor de ondersteuning vanuit Dordrecht Marketing, als voor het evenementenprogramma dat de merkwaaarden van de stad onderstreept. Zo prijst de jury de keuze van Dordrecht voor het stimuleren van evenementen die uit de stad zelf voortkomen en daarmee de Dordtse eigenheid versterken.

De jury ziet dat Dordrecht veel investeert in succesvolle evenementen, zoals de Kerstmarkt Dordrecht, Dordt in Stoom en het Bach Festival. De kerstmarkt is inmiddels uitgegroeid tot de grootste van Nederland met een indrukwekkende economische spin-off.

[Bron: Nationale Evenementenprijzen 2015, Juryrapport-Tilburg 12 oktober 2015]

Evenementen dragen bij aan verschillende doelen op het gebied van onder andere cultuur, economie en imago. De directe economische spin-off van evenementen is groot. Onderzoekscentrum Drechtsteden (OCD) heeft becijferd, dat van elke euro gemeentesubsidie de organisatie er gemiddeld 2,5 euro bij genereert en het lokale bedrijfsleven tussen 10 en 15 euro. De evenementen leveren een totale spin-off van 40 miljoen euro en dit levert 150 mensjaren aan werkgelegenheid op.¹ Evenementen leggen ook druk op gemeente en haar bewoners. Denk bijvoorbeeld aan geluidsoverlast, dronkenschap, parkeerdruk, politie-inzet en belasting van het ambtelijke apparaat. Een teveel aan evenementen, evenementen op verkeerde locaties en evenementen die niet goed georganiseerd zijn of waarvan de risico's niet goed gemanaged zijn, kunnen schade aanrichten.

Het is aan de gemeente om de balans te vinden tussen deze opbrengsten en kosten. De vraag is of het evenementenbeleid van Dordrecht voldoende houvast biedt om hierop te kunnen sturen en hoe dit in de praktijk gebeurt.

Het vigerende evenementenbeleid betreft de beleidsnotitie 'Het blijft Feest' uit 2008,

---

¹ Bron: Nota Special Events Dordrecht, (Gemeente Dordrecht, augustus 2013)

dat een actualisering is van de evenementennota uit 2004. Dit beleid is gericht op het ondersteunen van structureel terugkerende evenementen uit eigen stad en niet de zogenoemde special events: de grote landelijke evenementen als het Glazen Huis, de Landelijke intocht van Sinterklaas, Koningsdag en The Passion. Hiervoor is in 2013 de nota 'Special Events Dordrecht' naar de raad gestuurd. Deze nota is niet door de raad vastgesteld. Afgesproken is dat de nota onderdeel wordt van het nieuwe evenementenbeleid.

De organisatie van dergelijke evenementen wordt tot nu toe door de gemeente van geval tot geval beoordeeld zonder dat er een duidelijk afwegingskader aan ten grondslag ligt².

De balans tussen kosten en baten, het ontbreken van een afwegingskader voor grote landelijke evenementen en de herziening van het evenementenbeleid waren voor de rekenkamercommissie aanleiding om dit jaar een onderzoek naar het evenementenbeleid uit te zetten. Dit rapport betreft de Nota van Bevindingen.

Foto 1: Koningsdag logo

---

² Bron: Nota Special Events Dordrecht, (Gemeente Dordrecht, augustus 2013)

2. Het onderzoek

Doel

Het doel van dit onderzoek is:

Inzicht geven in de handvatten die het evenementenbeleid van de gemeente Dordrecht biedt voor het gemeentebestuur, om de evenementen en hun bijdrage aan de (profilering van de) stad te kunnen sturen.

Het onderzoek moet laten zien of de kosten en baten van de evenementen in de praktijk (van de afgelopen jaren) goed afgewogen worden en in hoeverre dit met behulp van het vigerende evenementenbeleid en instrumentarium en de ingerichte uitvoeringsorganisatie ook mogelijk is.

De centrale vraagstelling luidt:

Welke succes- en faalfactoren kent het evenementenbeleid in de praktijk? Wat zijn de kosten en baten en wordt er door de gemeente hier voldoende afweging tussen gemaakt? Welke lessen zijn hieruit te trekken?

Onderzoeksvragen

De centrale vraagstelling is vertaald in de volgende onderzoeksvragen:

- Hoe heeft het gemeentelijke beleid ten aanzien van evenementen zich in de afgelopen jaren ontwikkeld?
- Hoe ziet het gemeentelijke beleid ten aanzien van evenementen er nu uit?
  - Wat zijn de doelstellingen van het beleid op korte en lange termijn?
  - In hoeverre bevat het beleid elementen - op het terrein van cultuur, economie/werkgelegenheid, imago, positionering en leefbaarheid - om vast te stellen welke evenementen bij de gemeentelijke ambities passen?
- Is het evenementenbeleid van de gemeente Dordrecht voldoende robuust, met andere woorden kan de gemeente (grote) evenementen voldoende sturen in de richting van de gewenste bijdrage aan de stad?
  - Is sprake van eenduidigheid in begrippen en afbakeningen?
  - Zijn toetsingscriteria opgenomen?
  - Zijn taken en verantwoordelijkheden goed belegd?
  - Bevat het richtlijnen voor risicomanagement?
- Hoe is de balans geborgd tussen het aantal en de aard van de evenementen en:
  - de ambtelijke organisatie (o.a. belastbaarheid)?

- de leefbaarheid in Dordrecht (o.a. overlast bewoners, veiligheid bezoekers)?
- het ondernemen in Dordrecht (o.a. bereikbaarheid, parkeerdruk, spin-off)?
- Is er sprake van een onevenwichtige verdeling van de druk van evenementen over de locaties?
- Hoe wordt gebruik gemaakt van eerdere ervaringen bij toekomstige evenementen?
- Wat is het antwoord op de centrale vraagstelling, gegeven de beantwoording van de voorgaande onderzoeksvragen?

Onderzoeksmethodiek

Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden is een plan van aanpak doorlopen, dat uit de volgende stappen bestaat:

- ***Documentanalyse***

Op basis van bestaande bronnen is een reconstructie van het evenementenbeleid in de gemeente Dordrecht gemaakt en de bijbehorende instrumenten en de betrokken partijen met hun bijdragen in kaart gebracht.

- ***Interviewronde***

Nader inzicht in het evenementenbeleid en de uitvoering ervan is verkregen door het houden van face-to-face interviews met de betrokkenen vanuit het bestuur en de ambtelijke organisatie van de gemeente. Inzicht in de uitwerking van het beleid in de praktijk is verkregen door middel van interviews met relevante externe partijen.

- ***Bewonersenquête (netto respons: 827)***

Er is een online bewonersenquête gehouden in samenwerking met het OCD. Het bestaande bewonerspanel met bruto circa 1.700 personen van 12 jaar en ouder is ondervraagd over de beleving van en ervaring met evenementen in de stad: onder andere frequentie, afwisseling, omvang/drukke en overlast. Ook is de algemene houding ten aanzien van evenementen gepolst en zijn de wensen geïnventariseerd.

- ***Ondernemersenquête (netto respons: 254)***

Er is ook een online ondernemersenquête onder bruto circa 2.500 ondernemers in geheel Dordrecht gehouden in samenwerking met het OCD. Deze enquête bevat onderwerpen zoals ervaring met het lokale evenementenbeleid, belang en effecten van evenementen voor het eigen bedrijf, spin-offs voor het bedrijfsleven in Dordrecht en de eigen bijdrage aan evenementen.

- ***Bijeenkomst met raadsleden***

Medio oktober is een bijeenkomst georganiseerd voor raadsleden om kennis te

nemen van de eerste uitkomsten uit de enquêtes, hierop te reflecteren en gewenste accenten in de nadere data-analyse aan te geven.

- *Analyse en toetsing aan het normenkader*

Alle informatie uit de voorgaande stappen is geanalyseerd en getoetst aan de hand van het vooraf opgestelde normenkader.

Voor het ingevulde normenkader wordt verwezen naar **Bijlage 1**. Voor een overzicht van de geraadpleegde bronnen, personen en organisaties wordt verwezen naar **Bijlage 2**. Voor de uitgebreide uitkomsten van de bewoners- en de ondernemers-enquête wordt verwezen naar **Bijlage 3**.

Foto 2: Kerstmarkt Dordrecht

3. Het gemeentelijke evenementenbeleid

3.1 Totstandkoming

In 2008 is het "*Festival- en Evenementenbeleid Dordrecht 2008*" door de gemeenteraad vastgesteld.

De basis voor dit vigerende beleid gaat terug naar de nota 'Festival- en Evenementenbeleid Dordrecht' uit 1999. Hierin is de ambitie verwoord de betekenis van evenementen voor de (binnen)stad van Dordrecht te versterken. De taakverdeling was als volgt: het particulier initiatief organiseert en de gemeente schept de randvoorwaarden. Besloten werd tot een meer integrale benadering, een onderverdeling te maken in piramidevorm met A+, A, B en C-evenementen en om organisatoren met meer menskracht te ondersteunen door de oprichting van een Evenementenbureau (in 2002 een feit) en met meer subsidiemiddelen.

In 2004 is vastgesteld dat de kern van dit beleid succesvol was en gecontinueerd kon worden. Een nieuw element was dat de gemeente incidenteel opdrachtgever kon zijn. Daarnaast was een verschuiving van kwantiteit naar kwaliteit wenselijk. Een subsidiebudget van € 400.000 werd beschikbaar gesteld (een bezuiniging van € 100.000 t.o.v. eerdere jaren).

In 2005 heeft de raad besloten aanvullend budget (maximaal € 200.000) beschikbaar te stellen voor de ontwikkeling van het internationaal Poppentheater Festival tot het culturele festival van de stad met als onderliggend doel in 2010 op de nationale kalender te staan.

In 2007 is het festival- en evenementenbeleid door Sociaal Geografisch Bureau (nu: Onderzoek Centrum Drechtsteden) geëvalueerd³. Daaruit kwam een positief beeld naar voren: de doelstellingen uit de Evenementennota's van 1999 en 2004 en de beleidsregels 2006 waren grotendeels behaald (zie tekstkader) en de evenementen en het beleid werden hoog gewaardeerd. De doelstelling om bij te dragen aan (nationale) naamsbekendheid en imago van Dordrecht was echter niet behaald en de beschikbare budgetten bleken ontoereikend te zijn.

De evaluatie heeft geleid tot een aanscherping van de beleidsuitgangspunten en -

---

³ Eindrapport 'Evaluatie festival- en evenementenbeleid Dordrecht' (SGB, december 2007)

doelstellingen en het leggen van nieuwe accenten vanaf 2008: het vigerende beleid. Accenten waren bijvoorbeeld de keuze voor meer kwaliteit dan kwantiteit, een grotere bijdrage aan de positionering van de stad door de grotere evenementen, meer ruimte voor vernieuwing en professionalisering en een heroriëntatie op de organisatie i.v.m. de allocatie van middelen.

In het vigerende beleid, vastgelegd in de nota "**Het blijft feest.**

Festival- en evenementenbeleid Dordrecht 2008" zijn de hoofdlijnen van het festival- en evenementenbeleid uit 2004 van kracht gebleven, waarbij enkele nieuwe accenten zijn gelegd (zie 3.3). Daarnaast is een aantal zaken aangegeven die nader uitgewerkt dienen te worden om meer bij te kunnen dragen aan de positionering en marketing van de stad. Het gaat hierbij om onder andere:

- extra ondersteuning van evenementen die aantoonbaar het merkkader ondersteunen;
- budget voor nieuwe evenementen, experimenten en vernieuwende elementen binnen bestaand aanbod;
- ruimte voor sector geïnitieerde evenementen zoals bij sport en cultuur;
- extra investering in evenementen voor de top 100 en van nationaal belang;
- nader onderzoek naar keuzes die samenhangen met de middelen zoals 50/50 of 60/40, aanhaken of afwijken van de Algemene Subsidies verordening (ASV), sponsoring of subsidie, waardering en bijdragen in het tekort en flexibiliteit;
- instelling van een 'regiecommissie evenementen' om de kaders te bewaken, om afstemming tussen de diverse sectoren te borgen, om nieuwe initiatieven te beoordelen en om de kwaliteit van bestaande evenementen te toetsen.

In 2012 zijn de "**Nadere regels voor evenementensubsidies 2012**" op basis van de Algemene Subsidieverordening Dordrecht vastgesteld. Hierin zijn onder meer de spelregels bij subsidieaanvraag en -verstrekking en de beoordelingscriteria voor het categoriseren van de verschillende evenementen vastgelegd. De

Evenementenbeleid Dordrecht 1999-2008

Economische doelstellingen

- Evenementen trekken extra bezoekers
- Evenementen zorgen voor economische spin-off
- Evenementen dragen bij aan naamsbekendheid en het gewenste imago van Dordrecht

Sociaal-maatschappelijke doelstellingen

- Er zijn zoveel mogelijk kwalitatief hoogwaardige evenementen
- Er is een goede mix naar soort en doelgroep
- Er is een evenwichtige mix naar plaats en tijd

Nevendoelstellingen

- Een samenwerking stimulerend evenementenklimaat (tussen organisatoren, culturele instellingen, winkeliers en/of horeca)
- Evenementen hebben aandacht voor mensen met fysieke beperking

Uit: Evaluatie festival- en evenementenbeleid Dordrecht' (SGB, december 2007)

beoordelingscriteria zijn onder andere bezoekersaantallen, economische spin-off, bijdrage aan het imago van Dordrecht en vernieuwing naar inhoud, opzet en/of aanspreken van nieuwe doelgroepen.

Het huidige evenementenbeleid voorziet niet in beleidslijnen ten aanzien van grote evenementen met een landelijke bereik en incidenteel karakter, bijvoorbeeld de landelijke Intocht van Sinterklaas en Het Glazen Huis van 3FM.

In 2013 is daarom een nota "*Special events Dordrecht*" opgesteld en naar de raad gestuurd. Deze nota vult het beleid over de structureel terugkerende evenementen die uit de stad zelf voortkomen aan. De raad heeft het stuk terugverwezen naar het college, waarop de wethouder heeft aangegeven het stuk mee te nemen in de herziening van het evenementenbeleid. Deze herziening stond al voor de zomer van 2015 in de planning en is nu uitgesteld tot 2016. De redenen om hiermee te wachten hielden verband met de agenda stad en de bezuinigingsopgave waarin de vraag beantwoord moest worden hoe omgegaan zou moeten worden met de kleine subsidies (een raads werkgroep heeft zich hierover gebogen met het oog op de begrotingsbehandeling 2016)). Een afstemming en integratie van het beleid op het gebied van special events en structureel terugkerende evenementen liggen voor de hand en dat was ook het punt van de raad.

3.2 Afbakening van evenementen

Evenementen zijn in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van Dordrecht als volgt gedefinieerd:

"elk voor publiek toegankelijke verrichting van vermaak met uitzondering van: bioscoopvoorstellingen, markten als bedoeld in artikel 160, eerste lid, onder h, van de Gemeente wet en artikel 5:22 van deze verordening; kansspelen als bedoeld in de Wet op de kansspelen; het in een inrichting in de zin van de Drank en Horecawet gelegenheid geven tot dansen; betogingen, samenkomsten en vergaderingen als bedoeld in de Wet openbare manifestaties; activiteiten als bedoeld in artikel 2:9 van deze verordening. Onder evenementen worden mede verstaan een herdenkingsplechtigheid niet zijnde een begrafenis of een crematie; een braderie; een optocht, niet zijnde een betoging als bedoeld in artikel 2:3 van deze verordening, op de weg; een feest, muziekvoorstelling of wedstrijd op of aan de weg."

In het beleid worden evenementen afgebakend als zijnde festivals en evenementen volgens de definitie uit de APV. In de beleidsnota is geen definitie gegeven van evenementen, maar wordt de afbakening van wat onder evenementen valt verduidelijkt door de uitgangspunten en doelstellingen. Daarnaast wordt een

onderscheid gemaakt in nationaal, regionaal en lokaal aansprekende evenementen volgens de Dordtse piramide (zie § 3.3). Ook wordt expliciet gewezen op incidentele evenementen of event-achtige activiteiten zoals de oplevering van de Sportboulevard en van het Hofkwartier, en de diverse bijzondere jubilea met een (inter)nationale dimensie in het vooruitzicht zoals 400 jaar Dordtse Synode, 800 jaar Stadsrechten en 450 jaar Eerste Vrije Statenvergadering. Hiervan is gesteld dat ze buiten de kaders van het evenementenbeleid vallen.

3.3 Ambities, uitgangspunten, accenten en doelstellingen

Ambities

Dordrecht heeft haar ambities geformuleerd in het “Meerjarenbeleidprogramma (MJP) 2006–2010”. Hierin staan nadrukkelijk ambities ten aanzien van de nationale positionering en naamsbekendheid van Dordrecht. Evenementen zijn in potentie een uitstekend middel in het kader van marketing, positionering en naamsbekendheid van de stad. Door extra aandacht aan evenementen te geven kan de ambitie gerealiseerd worden. De gemeente investeert in de marketing van de stad, getuige onder andere Intree Dordrecht en stichting Dordrecht Marketing (zie § 3.5).

In het MJP is één doelstelling opgenomen: de evenementen moeten gezamenlijk in 2010 1.000.000 bezoekers trekken. Het “Programmaplan Marketing, Toerisme & Stads promotie 2006–2010” bevat aanvullende doelstellingen en ambities. Zie tekstkader. De beschreven ambities zijn voortgezet in

Doelstellingen Programmaplan Marketing, Toerisme & Stads promotie 2006–2010

- Er is een goede mix aan evenementen in grootte, uitstraling, plaats, tijd en doelgroep.
- De evenementen worden gewaardeerd door inwoners en bezoekers met een gemiddelde van een 7,5;
- Dordrecht behaalt de titel Evenementenstad van het Jaar 2009 of 2010;
- Het Internationaal Poppentheaterfestival is een bekend nationaal aanprekend festival;
- De evenementen zorgen voor een aanzienlijke economische spin-off voor de stad.

recentere jaren. In het vigerende “Politiek akkoord 2014-2018 Gemeente Dordrecht” vormen economie, cultuur en evenementen samen een van de kernthema’s. Hierbij wordt belang gehecht aan een intensivering van de promotie van Dordrecht, waarbij de terugkerende evenementen worden benoemd en genoemd en belangrijke mijlpalen⁴ als een kans worden aangegeven om het profiel

⁴ 500 jaar Reformatie (2017), 400 jaar Dordtse Synode (2018), 800 jaar stadsrechten (2020) en 400 jaar Albert Cuyp (2020)

van de stad te versterken.

Uitgangspunten vigerend beleid (2008)

- Particulier initiatief organiseert evenementen en de gemeente ondersteunt met menskracht en middelen. De gemeente of verwante organisaties (Dordrecht Marketing/Culturele instellingen) kunnen ook zelf het voortouw nemen of als opdrachtgever en opdrachtnemer fungeren;
- Eigen financiering (bijeengebracht vanuit sponsoring en/of horecabijdragen) van evenementen is belangrijk. De gemeente ondersteunt (ook op het gebied van hand- en spandiensten), maar de bijdrage mag nooit meer zijn dan 40% van de totale begroting;
- De gemeente ondersteunt voornamelijk evenementen uit de eigen stad, aangezien die onderscheidend zijn door de combinatie van inhoud, setting en lokaal organiserend vermogen;
- Het fundament van de evenementen, vormgegeven in de piramide, blijft bestaan (zie tekstkader). Dit betekent een vaste basis aan lokale evenementen, gericht op een goede mix en spreiding in tijd, plaats en doelgroep. Dit betekent ook aan de bovenkant van de piramide accenten leggen en keuzes maken;
- Festival- en evenementenbeleid blijven integraal beleid. Dat wil zeggen dat dit beleid het kader vormt voor de ambities ook vanuit Sport en Cultuur op festival- en evenementengebied;
- De gemeente Dordrecht geeft subsidie aan een evenement. Subsidie shoppen bij diverse sectoren is niet mogelijk zonder dat daar tussen de verschillende sectoren overleg over is geweest. Vervolgens komt er één subsidiebeschikking;
- Het gaat meer om de kwaliteit dan om de kwantiteit van evenementen;

De Dordtse piramide

In de top:

Nationaal aansprekende evenementen met een maximale subsidie van €45.000 (A+ status).

In het midden:

Evenementen met een regionale uitstraling met een maximale subsidie van € 20.000 (A-status).

In de basis:

Evenementen die geworteld zijn in de stad met een lokale uitstraling/aantrekkingskracht met een maximale subsidie van € 5.000 (B-status).

Tot slot:

De kleinere evenementen met een beperkt aantal bezoekers, doelgroepen en uitstraling; vanuit maatschappelijk oogpunt ontvangen deze evenementen een bijdrage van maximaal € 500 (C-status).

- Festivals en evenementen spelen een belangrijke rol in de marketing en profilering van de stad en het aantrekken van bezoekers vanuit de stad en regio naar de binnenstad;
- Dordrecht wil de huidige maatschappelijke functie(s) van evenementen in stand houden;
- Dordrecht wil de economische functie van evenementen in stand houden;
- Dordrecht wil het evenwicht tussen levendigheid en leefbaarheid blijven bewaren.

Accenten vigerend beleid (2008)

- Bij de keuze voor meer kwaliteit dan kwantiteit en bij het vaststellen van het uitgangspunt dat de functie van festivals en evenementen breder is dan alleen economisch, maar ook maatschappelijk, sociaal en cultureel blijft de kwantitatieve doelstelling (in casu het realiseren van meer dan één miljoen bezoekers per jaar) van kracht, maar is niet meer alles bepalend;
- Festivals en evenementen in de top van de piramide dienen meer bij te dragen aan de positionering van de stad. Hierbij wordt een verbinding gemaakt met het merkkader van Dordrecht Marketing als merkautoriteit van Dordrecht.
- Relaties zijn op basis van vertrouwen en verantwoordelijkheid. In het verlengde liggen 'prestatiesubsidies' in plaats van 'tekortsubsidies'.
- Festivals en evenementen moeten passen in en bij de stad. Ze moeten waar mogelijk verbindingen leggen en verbonden zijn met de kracht en de identiteit en/of de toekomst van de stad;
- Dordrecht wil de rol van evenementen als 'gezichtsbepalend' in stand houden;
- Dordrecht wil zich (structureel) handhaven in de Top 5 van evenementen-steden;
- Er blijft aandacht voor het ondersteunen van de vrijwilligers, maar er komt meer ruimte voor professionalisering gelet op de risico's en complexiteit bij grote evenementen. Het streven naar professionaliteit mag niet ten koste gaan van vrijwilligers of leiden tot minder vrijwilligers;
- Het beleidsveld wordt geborgd in de gemeentelijke organisatie;
- Vanuit de behoefte aan meer regie wordt de ondersteuning met middelen op punten flexibeler (waaronder vereenvoudiging van de subsidieregels- en verantwoording) en op punten specifiek (maatwerk afspraken met de organisator);
- De Algemene Subsidieverordening (ASV) is versimpeld in termen van administratieve lasten, voor zowel de evenementenorganisator als gemeente. Daarbij wordt meer dan voorheen het principe van 'vertrouwen en verantwoordelijk' gehanteerd.

Doelstellingen

Er zijn twee groepen van doelstellingen ten aanzien van het gemeentelijke evenementenbeleid te identificeren plus een groep van randvoorwaarden die de begrenzing van de doelstellingen aangeeft:

Economisch (direct of indirect):

- Economische spin-off/uitgaven van bezoekers
- Werkgelegenheid
- Naamsbekendheid en positionering
- Uitstraling en media-aandacht

Sociaal/maatschappelijk/cultureel:

- Maatschappelijke cohesie
- Ondersteunen van vrijwilligers
- Levendigheid en "vertier" voor bewoners
- Bereik

Randvoorwaardelijk:

- Het voorkomen van overlast
- Het bewaken van het evenwicht tussen levendigheid en leefbaarheid
- Organisatiestructuur–professionalisering
- Financiering

De doelstellingen zijn niet allemaal gekwantificeerd zodat het doelbereik gemeten kan worden. Wel is gesteld dat de evenementen minimaal 1.000.000 bezoekers op jaarbasis moeten trekken en dat ze gewaardeerd moeten worden met een gemiddeld rapportcijfer van 7,5. Daarnaast worden indicaties over het wel of niet bijdragen aan de doelstellingen opgenomen in de verschillende evaluaties van de evenementen (o.a. de onderzoeken van OCD naar de grotere evenementen). Ook worden via de toetsingscriteria bij het aanvraag- en besluitvormingsproces op de aanwezigheid van aspecten gelet, die in relatie staan tot de doelstellingen (bijv. de inzet van vrijwilligers, veiligheid, overlast en geschatte toeloop).

De gemeente heeft in 2012 op grond van de APV nadere regels vastgesteld met betrekking tot de locaties en het geluidsniveau. Er zijn maxima gesteld aan het aantal evenementen met een bepaalde geluidsbelasting per locatie. Doel is om 'ervaren' overlast in combinatie met een goede informatievoorziening aan omwonenden vooraf terug te brengen. De 'evenwichtige spreiding van evenementen over de (binnen)stad' is dus meetbaar gemaakt in aantallen evenementen en geluidsniveaus.

3.4 Samenhang in beleidstheorie

Over het geheel genomen kunnen wij op basis van de documentanalyse constateren dat het huidige evenementenbeleid aansluit op de gemeentelijke ambities en uitgangspunten. Dit komt tot uitdrukking in de volgende 'haakjes':

- Het feit dat evenementen ingezet worden als middel naar een sterkere positionering en imago van de stad wordt onderstreept door het jaarlijkse budget dat ter beschikking wordt gesteld (€ 500.000 als basissubsidie) en de investeringen in een professionele uitvoeringsorganisatie.
- Het streven naar meer samenwerking is onder meer terug te zien in het beleid dat de gemeentelijke bijdrage aan evenementen niet meer dan 40% van de totale begroting beslaat. Cofinanciering leidt tot co-creatie.
- De prioritering van de eigen 'Dordtse' evenementen en de aandacht voor vrijwilligers sluiten aan op de sociale ambities.
- Aan de gewenste nationale positionering en naamsbekendheid van Dordrecht wordt onder andere gewerkt door de top van de evenementenpiramide grotere subsidiebedragen te verstrekken en door de uitvoering van het evenementenbeleid bij de stichting Dordrecht Marketing te plaatsen waar ook het Evenementenbureau onder valt (zie § 3.5 Uitvoeringsorganisatie).
- De aandacht voor het neerzetten van een professionele uitvoeringsorganisatie en de integratie van het evenementenbeleid met andere beleidsvelden binnen de gemeentelijke organisatie sluit aan op de wens tot een notering in de top 5 van evenementensteden. Hierbij valt op dat Dordrecht ten opzichte van 'de concurrenten in de top' in kwantitatief opzicht minder goed scoort op het punt van grote landelijke evenementen.

Een kanttekening is hier op zijn plaats. Als uitgangspunt is genomen dat de kwaliteit van de evenementen boven de kwantiteit gaat, maar dit is niet expliciet uitgewerkt in de doelstellingen. Hoewel kwaliteit door de subjectieve karakter ervan altijd een moeilijk te operationaliseren begrip is, hangt het in deze situatie onder meer samen met de aansluiting van de evenementen op de doelgroep. Dit laatste vraagt om continue vernieuwing van het aanbod (omdat de vraag dynamisch is). Voorheen werd in dit kwaliteitsaspect voorzien door budget vrij te maken voor nieuwe evenementen: het zogenoemde kraamkamerbudget. In het huidige beleid is dit instrument vervallen.

3.5 Uitvoeringsorganisatie

In de afgelopen jaren heeft de gemeente Dordrecht steeds meer uitvoeringstaken 'op afstand' gezet en ondergebracht bij marktpartijen. De gemeente vervult nu vooral de rol van facilitator en regisseur en kent subsidie toe voor het organiseren van evenementen. In het verleden was de gemeente ook veel bezig met de programmering, maar het initiatief voor de evenementen ligt nu bij de stad (de organisatoren).

De ondersteuning en begeleiding van de initiatieven is belegd bij het Evenementenbureau als onderdeel van Stichting Dordrecht Marketing. Daarnaast heeft de gemeente een formele structuur opgezet om de aanvragen voor evenementen te beoordelen, intern af te stemmen en de uitvoering van de evenementen goed te laten verlopen met het oog op veiligheid, overlast en openbare orde.

Hieronder volgt een toelichting op de uitvoeringsorganisatie en infrastructuur.

Uitvoering evenementenbeleid

Stichting Dordrecht

Marketing

Dordrecht Marketing (opgericht in 2007) is de citymarketingorganisatie

Samenwerking Gemeente en Dordrecht Marketing

Kern van de samenwerking:

Het vermarkten en promoten van Dordrecht omgeving en het professioneel ondersteunen en bevorderen van marketinginspanningen van derden op dit vlak. De stichting doet dit door o.a. door het ontwikkelen en beheren van een corporate merkconcept voor Dordrecht, het initiëren en (doen) uitvoeren van marketing- en promotieactiviteiten en het bevorderen van marketing- en promotionele afstemming en samenwerking. Intree Dordrecht is één van de marketinginstrumenten,

De gemeente is verantwoordelijk voor de basisfinanciering van de organisatie Dordrecht Marketing. De stichting spant zich in om voor haar werkzaamheden daar waar mogelijk (co)financiering aan te trekken.

Doel:

Een relatieve verbetering van de positie van Dordrecht in vergelijking tot vergelijkbare (toeristische) steden. Dit geldt zowel voor groei van het dagbezoek, meer overnachtingen, meer bezoek aan (grote) evenementen als betere bekendheid van en meer bezoek aan de binnenstad bijvoorbeeld in combinatie met de Biesbosch.

Oprachten 2015:

- Organisatie van de Open Monumentendagen
- Organisatie van de Kerstmarkt, inclusief kerstbaan
- Uitvoering subsidiecoördinatie, waarvan een deel wordt ondergebracht bij het Evenementenbureau
- Inzet binnenstad

Prestatieafspraken:

Deze hebben betrekking op de huisvesting (Intree), organisatie (w.o. centrale spil in de uitvoering van het evenementenbeleid, secretariaat van subsidiecommissie evenementen, één loket voor organisatoren, zorg voor evenementenkalender), het merk Dordrecht, het netwerk en toerisme.

Financiën:

Dordrecht Marketing krijgt een basisbijdrage van € 1,9 miljoen, die opgebouwd is uit een bijdrage aan de exploitatie (en beheer van Intree), een bijdrage aan de marketing- en promotieactiviteiten en een bijdrage aan 'cadeau vrijwilligers evenementen'.

die zich bezighoudt met het vermarkten en promoten van de stad Dordrecht en de omliggende regio in de breedste zin van het woord. De nadruk ligt hierbij in het bijzonder op de thema's toerisme, cultuur en Binnenstad promotie.

Stadspromotie valt ook nadrukkelijk onder Dordrecht Marketing en evenementen horen daar ook bij.

Dordrecht Marketing organiseert zelf een aantal evenementen in de stad, waaronder de Open Monumentendagen, de Kerstmarkt en de Kerstijsbaan. De betrokken uitvoerders ervaren dit als een goed leerproces, omdat ze hiermee inzicht hebben in de uitdagingen waarvoor de evenementenorganisatoren staan: de activiteiten van het evenement zelf, het financiële aspect en het verantwoordelijkheidsgevoel voor openbare orde en veiligheid.

De gemeente en Stichting Dordrecht Marketing hebben met elkaar een prestatiecontract⁵ gesloten, waarin onder meer zijn vastgelegd de doelen, activiteiten en financiën. Zie tekstkader.

Foto 3: Kerstijsbaan Dordrecht

Evenementenbureau

Het Evenementenbureau (opgericht in 2002) ondersteunt organisatoren van evenementen bij het opstellen van draaiboeken, het verkrijgen van vergunningen (circa 100 per jaar) en het nakomen van de voorwaarden die gesteld zijn. Tijdens de evenementen is het Evenementenbureau bereikbaar voor eventuele klachten van bewoners en vragen van de organisatoren. Het heeft een één loketfunctie.

Het Evenementenbureau zorgt tevens voor de informatievoorziening naar de bewoners bij grote evenementen.

In het verleden maakte het evenementenbureau onderdeel uit van het VVV-Zuid-Holland Zuid en vanaf 2007 is het onderdeel van Stichting Dordrecht Marketing.

---

⁵ Prestatiecontract Dordrecht Marketing 2015 (Gemeente Dordrecht, 3 april 2015)

Vrijwilligers

De evenementen in Dordrecht waren en zijn niet mogelijk zonder de inzet van de vele vrijwilligers. De bijdrage van deze groep Dordtenaren wordt door de gemeente erkend en beloond (met onder andere de organisatorenavond). De vrijwilligers hebben bij wijze van spreken dezelfde status als de andere partijen in de uitvoering. Dordrecht voert een apart vrijwilligersbeleid waarin sociale cohesie en 'professionalisering' voorop staat. Zij worden via Dordrecht Marketing voor hun inzet ook beloond in de vorm van een cadeau.

Advisering en toetsing door deskundigen

Evenementensubsidiecommissie

Dordrecht Marketing is vertegenwoordigd in de Evenementensubsidiecommissie waarin diverse afdelingen van de gemeente en het evenementenbureau als deskundigen vertegenwoordigd zijn. Het secretarisschap van de commissie is belegd bij het hoofd van het Evenementenbureau van Dordrecht Marketing.

In de Evenementensubsidiecommissie wordt besloten of een aanvrager voor een subsidie in aanmerking komt en hoeveel subsidie er op basis van de uitgangspunten kan worden verstrekt. Dit gebeurt na de toetsing van de subsidieaanvraag op volledigheid en ontvankelijkheid door het subsidiebureau van de gemeente.

De Evenementensubsidiecommissie toetst op de bijdrage van het evenement aan het gemeentelijk evenementenbeleid, de beoordelingscriteria en aanvullende bepalingen. Zie § 3.6 Aanvraag- en besluitvormingsproces.

Klein Comité

Dordrecht Marketing verzorgt ook het voorzitterschap van het Klein Comité. Het Klein Comité is een overlegorgaan waarbij nood- en hulpdiensten, het openbaar vervoer, toezichthouders en betrokken gemeentelijke afdelingen vertegenwoordigd zijn. In het Klein Comité worden conceptdraaiboeken integraal en multidisciplinair beoordeeld, voorafgaande aan de beoordeling door de vergunningverlener. Adviezen van diensten worden met elkaar besproken en werkafspraken voor de evenementendag(en) gemaakt. Na afloop evalueert het Klein Comité het evenement met de organisator en met de nood- en hulpdiensten.

Toekenning door gemeente Dordrecht

De toekenning van subsidies voor evenementen vindt plaats door de gemeente

Dordrecht. De gemeente vindt dit in de eerste plaats een gemeentelijke taak. Vanwege het feit dat Dordrecht Marketing ook zelf evenementen organiseert en om een strikte scheiding van taken en verantwoordelijkheden te houden, houdt de gemeente de financiële beoordeling in eigen beheer.

Openbare orde en veiligheid

Bij evenementen spelen openbare orde, veiligheid en geluidsoverlast een grote rol. Vanuit deze hoek zijn de volgende organisaties en overlegorganen betrokken.

Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid

In de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid werken 17 gemeenten uit de regio samen. Zij brengen multidisciplinair advies uit bij de aanvragen van grote evenementen.

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid behandelt de aanvraag en verlening van de evenementenvergunningen.⁶ De Omgevingsdienst zet alle benodigde adviezen uit en onderzoekt onder andere de bouwconstructie voor podia, tribunes en ander objecten en de brandveiligheid bij een evenement. Daarnaast voert de Omgevingsdienst tijdens evenementen geluidsmetingen uit, waarvan de resultaten worden toegestuurd aan de afdeling Openbare orde en veiligheid van de gemeente Dordrecht.

Gemeente Dordrecht, afdeling Openbare orde en Veiligheid

De Gemeente Dordrecht, afdeling Openbare orde en Veiligheid. Deze stelt het beleid op in samenwerking met de partners, draagt bij aan de afstemming in de regio en adviseert over beleid

En bijzondere casussen betreffende evenementen.

In 2014 is een regionale Handreiking Evenementen voor de regio Zuid-Holland Zuid in Dordrecht vastgesteld. In de handreiking worden zaken rondom de aanvraag, behandeling en evaluatie van evenementen beschreven. Sinds 2011 gelden nadere regels, die binnenkort worden geactualiseerd. In deze nieuwe nog vast te stellen regels wordt een onderscheid gemaakt naar risicocategorie: A is een klein

---

⁶ De burgermeestersbevoegdheid voor het verlenen van een evenementenvergunning is gemandateerd aan de Omgevingsdienst.

evenement, B is een middelgroot evenement en C is een groter evenement zoals de Kerstmarkt. Hiermee wordt onder meer een efficiëntere inzet van capaciteit beoogd. De verantwoordelijkheid voor de veiligheid op het evenemententerrein ligt in eerste instantie bij de organisator van het evenement. Dit kan betekenen dat in de vergunningvoorwaarden staat dat ze een aantal beveiligers of verkeersregelaars moeten inzetten.

Bij de grote evenementen waaronder Big Rivers, de Kerstmarkt en Dordt op Stoom, wordt een integrale schouw met stadstoezicht, Omgevingsdienst, brandweer en politie uitgevoerd om onder andere de constructieveiligheid en de brandveiligheid te controleren. Tevens wordt er gekeken of de evenementenorganisatie zich houdt aan de vergunningvoorwaarden. Bij welke evenementen dat gebeurt, is onder meer vastgelegd bij Dordrecht Marketing en in het jaarplan van de Omgevingsdienst.

Kortom, de gemeente Dordrecht heeft voor haar evenementenbeleid een brede uitvoeringsorganisatie opgezet. Hiermee worden alle aspecten rond de organisatie en uitvoering van evenementen ondervangen.

3.6 Aanvraag- en besluitvormingsproces

In de beoordeling van de evenementen aanvragen wordt de piramide met A+-, A-, B- en C- evenementen gehanteerd op grond van de bijdrage die de evenementen kunnen leveren aan het gemeentelijk evenementenbeleid. De indeling in een categorie bepaalt de maximale hoogte van de subsidie en het van toepassing zijnde subsidieregime uit de Algemene Subsidie Verordening (ASV).

Het aanvraag- en besluitvormingsproces bij evenementensubsidies ziet er als volgt uit:

- De aanvraag wordt op papier ingediend (gericht aan Burgemeester en Wethouders) en wordt vervolgens ingeboekt. Er vindt een eerste beoordeling plaats op basis van volledigheid en ontvankelijkheid door het subsidiebureau van de gemeente;
- De aanvraag wordt daarna behandeld in de Evenementensubsidiecommissie die het geheel toetst aan de stadsdoelen en andere criteria van het beleid. Er is besloten om subsidies beneden de € 20.000 direct vast te stellen en toe te kennen, gebaseerd op de door het bestuur gekozen insteek van vertrouwen en verantwoordelijkheid. Jaarlijks vindt er bij een willekeurige steekproef van 10 evenementen achteraf een controle plaats. In het verleden werd 90% van de subsidie bevoorschot en 10% achteraf na verantwoording betaald. Bij de

toekenning is het verkrijgen van een evenementenvergunning voor de organisatie van het evenement nog een onderliggende voorwaarde;

- Vervolgens komt er een subsidieadvies uit. Dit wordt vertaald naar een formele beschikking. Per brief wordt aan de aanvrager uitgelegd wat besloten is en op basis waarvan.

De beoordelingscriteria die de Evenementensubsidiecommissie hier hanteert⁷, zijn:

- De te verwachten bezoekersaantallen;
- De te verwachten economische spin-off;
- Mogelijke bijdrage aan het imago van Dordrecht omdat de activiteit is gericht op de geschiedenis van Dordrecht en/of op water en/of op natuur en/of op cultuur;
- De vernieuwing die het evenement zal brengen naar inhoud en/of opzet en/of aantrekkingskracht op nieuwe doelgroepen.

Bij de indeling in categorieën wordt ook rekening gehouden met:

- het streven naar het ondersteunen van een evenwichtig aanbod van evenementen naar soort, doelgroep, uitstraling en/of statusverlening;
- de gewenste hoogwaardige kwaliteit van de evenementen;
- een spreiding van de evenementen naar tijd en plaats;
- het streven van de gemeente om mede door middel van ondersteuning van evenementen organisatoren en marktpartijen te stimuleren en samen te werken;
- bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid van de locatie van het evenement voor mensen met een fysieke beperking;
- (bij sportevenementen) de doelstellingen van het sportbeleid.

Er wordt één keer per jaar goedkeuring verstrekt door het college van B&W. Het pakket van evenementen wordt dus in één keer voor het hele jaar opgemaakt. Het principe 'wie het eerst komt, het eerst maalt' wordt hierbij gehanteerd (in het verleden werd nog in twee tranches gewerkt). Eén keer per jaar wordt ook het subsidieplafond vastgesteld.

In 2012 zijn verder een paar veranderingen doorgevoerd. Zo is de indieningstermijnen voor subsidieaanvragen verruimd. De organisatoren hebben hierdoor langer de tijd gekregen om met sponsoring of anderszins de begroting op orde te maken. Daarnaast is de financiële verantwoording achteraf vereenvoudigd (vanaf 50.000 euro subsidie is een accountantsverslag vereist).

---

⁷ Zie ook artikel 3, lid 2 en lid 3 uit de Nadere regels voor evenementensubsidies 2012

3.7 De praktijk

Eenduidige afbakening?

De beleidsmedewerkers vanuit de gemeente verwezen allen naar de definitie van evenementen uit de APV. Tegelijkertijd wordt gewezen op het feit dat de scheidslijn tussen evenementen en activiteiten in het kader van andere beleidsvelden zoals cultuur, sport en integratie erg dun is.

De indruk is dat de afbakening ook wel als het resultaat van het beleid - de wijze waarop Dordrecht er al lange tijd

mee omgaat - wordt bepaald. Zo worden de evenementen van Dordrecht omschreven als een benoeming van de terugkerende evenementen: Dordt in Stoom, Big Rivers Festival, Bach Festival, Wantijpop, Boekenmarkt, Place d'Ary en Kerstmarkt. Bij de laatstgenoemde wordt er direct aan toegevoegd dat het een landelijk bereik heeft.

De gemeente en het Evenementenbureau (zie later) hebben wel een goed beeld wat er wel en niet onder evenementen valt, maar voor ondernemers en burgers ligt dat anders: zij zien alle activiteiten die voor hun deur plaatsvinden een evenement.

Doorwerking van beleid: gedeelde stip op de horizon?

In de praktijk blijkt dat de ambities en doelstellingen van het evenementenbeleid ingebed zijn binnen de gemeentelijke organisatie, op zowel bestuurlijk als beleidsmatig en uitvoerend niveau. De ambities, uitgangspunten en doelstellingen uit het vigerende beleid worden gecomprimeerd tot drie lijnen:

1. Inzetten op evenementen die zoveel mogelijk aansluiten op het karakter en positionering van de stad;
2. Kiezen voor zelfgemaakte evenementen waarbij veel vrijwilligers worden ingezet, omwille van onder andere sociale cohesie en efficiency;
3. Evenementen moeten extra bezoek genereren en de stad promoten.

Ook wordt opvallend vaak gewezen op de doelstelling om de samenwerking aan te gaan met organisatoren en marktpartijen.

Uit de interne interviewronde komt naar voren dat de lijnen gecombineerd worden om een zo groot mogelijk surplus te krijgen; ze staan niet los van elkaar.

Gemeentelijk Sportbedrijf

Het Sportbeleid heeft meer marketingvrijheden (o.a. eigen website en logo) dan andere gemeentelijke afdelingen. Het voert gesprekken, netwerkt, zorgt voor een focus op de juiste evenementen (focus op korfbal, shorttrack en waterpolo), coördineert en faciliteert. Het Sportbedrijf heeft haar rol rond de topsportevenementen in de driehoek met de sportbonden en evenementenbureaus. Evenementen worden getoetst aan het sportbeleid, zeker als het gaat om topsportevenementen. Er is geen vaste checklist met criteria op basis waarvan deze evenementen worden toegestaan en ondersteund.

Zo wordt bijvoorbeeld vanuit het sportdomein ingezet op grote evenementen die Dordrecht landelijk op de kaart zetten, onder voorwaarde dat ze ook een groter doel dienen. Ze moeten bijvoorbeeld aansluiten op het onderwijs (sport op scholen) en lokale activiteiten (clinics voor de jeugd). Het evenement staat dan niet op zichzelf, maar staat voor de verbinding van topsport met breedtesport.

In het evenementenbeleid voert het cultuur- en cultuurhistorische profiel van de stad de boventoon. Vanuit de andere beleidsdomeinen wordt hierop aangehaakt. Het economische beleid doet dit vooral in de rand voorwaardelijke sfeer door bijvoorbeeld de lokale horeca zoveel mogelijk te laten profiteren van de evenementen en via het locatiebeleid. En het sportbeleid doet dat bijvoorbeeld via het gebruik van betekenisvolle locaties en accommodaties in de stad ten behoeve van Tv-opnames of ontvangst van delegaties. De indruk is dat binnen de gemeente in toenemende mate de verbinding tussen de beleidsdomeinen en het evenementenbeleid opgezocht wordt en integratie plaatsvindt.

Ervaringen met ad hoc beleid

Ondanks de vastgestelde ambities, doelen en beleidsuitgangspunten, de nadere regels voor evenementensubsidies en de organisatorische invulling, bleek uit de interviewronde dat het beleid door velen toch als 'ad hoc' bestempeld wordt.

Achterliggende feiten voor dit stempel zijn onder andere:

- Het ontbreken van focus en duidelijke keuzes in het evenementenbeleid ten aanzien van doelgroepen, omvang/reikwijdte en thema's;
- Het Big Rivers Festival had in 2010 van de gemeenteraad een 'status aparte' gekregen, dat wil zeggen een meerjarige subsidierelatie. Dit was een gevolg van het terugtrekken van de hoofdsponsor in de periode 2008-2009. Op basis van het evenementenbeleid met de hoogste subsidie categorie A+ zou het evenement geen doorgang kunnen krijgen. Daarom is de raad tot dit besluit gekomen. Zie tekstkader.
- Het raadsbesluit in 2005 om aanvullend budget toe te kennen aan het Internationale Poppentheaterfestival⁸, terwijl in 2004 het nieuwe Festival- en Evenementenbeleid was vastgesteld met een subsidieplafond.
- Het schrappen van het budget Cultuurinitiatieven, waarvan in een aantal gevallen de scheiding met reguliere evenementen heel dun is, zorgde voor een toename

---

⁸ Het Internationale Poppentheaterfestival maakt geen deel meer uit van het evenementenaanbod in Dordrecht.

van aanvragen voor evenementensubsidie en als gevolg daarvan het toekennen van evenementensubsidie aan cultuuraanbieders.

Meerjarige subsidierelatie Big Rivers

Big Rivers vond in 1998 voor het eerst plaats en beleefde in 2009 haar 12^e editie. Het evenement trok in 2009 ruim 100.000 bezoekers en is daarmee n bezoekersaantal na de Kerstmarkt en Dordt in Stoom het grootste evenement in Dordrecht. Landelijk gezien behoort Big Rivers qua bezoekersaantal in combinatie met mediabereik tot de top 100 Evenementen en tot de top 60 grootste festivals.

Het evenement heeft mede daarom eind oktober 2008 van de gemeenteraad een 'status aparte' gekregen. Deze status betekent dat met het Big Rivers festival separate afspraken gemaakt worden over doelstellingen en criteria, mede op basis van het evenementenbeleid (Beleidskader 'Het blijft feest', 2008). In navolging hierop wil de gemeente graag met de organisatie van het festival een vierjarige subsidierelatie aangaan, met ingang van 2010. Hiervoor heeft de gemeente aan de organisator gevraagd om een meerjarenplan en -begroting 2010-2014 op te stellen. Op basis van dit plan zijn afspraken gemaakt over doelstellingen, criteria, te bereiken effecten en de hoogte van het subsidiebedrag. Beoordeling en vaststelling van de jaarlijkse subsidiebijdrage gebeurt op basis van een daartoe strekkende subsidieaanvraag met een sluitende jaarbegroting. Aan het eind van de vierjarige periode wordt een eindevaluatie opgesteld en kunnen eventueel nieuwe meerjarige afspraken worden gemaakt. Om te kunnen beoordelen of de gemaakte afspraken zijn nagekomen, zal in 2010 een nulmeting plaatsvinden en zal gedurende de looptijd ook diverse metingen worden uitgevoerd.

In 2013 is het Big Rivers Festival door het OCD geëvalueerd ("Als muziek in de oren. Publieksonderzoek Big Rivers Festival 2013") en de resultaten ervan zijn naar de gemeenteraad gestuurd.

Uit: Raadsinformatiebrief inzake doelstellingen meerjarige subsidierelatie Big Rivers, 30 maart 2010

Foto 4: Big Rivers (fotograaf Tim Leguijt)

Ruimte voor flexibiliteit

Uit de interviews blijkt dat in de beoordelingscriteria bij de subsidietoekenning ruimte aanwezig is voor inkleuring en maatwerk. Hiervoor is door de gemeente bewust gekozen ten behoeve van de creativiteit en vernieuwing.

Ook komt naar voren dat het ondanks de vastgestelde subsidieplafonds voor kan komen, dat in afwijking hiermee wordt besloten om een aanvullende subsidie beschikbaar te stellen of een beperkt overgangskrediet vast te stellen om de ombuiging naar kleinere subsidiebijdragen door de gemeente te realiseren. Belangrijke afweging hierbij is bijvoorbeeld dat de organisator van een evenement meer eigen financiering heeft ingebracht of een vertrouwd en succesvol groot evenement als gevolg van zware cultuurbezuinigingen plots dreigt te sneuvelen. Ook spelen bij terugkerende evenementen de eerder opgedane ervaringen in de praktijk (bijvoorbeeld de bezoekersaantallen, spin-off, geen overlast) een belangrijke rol. Zie voorbeeld in tekstkader.

Wanneer overigens besloten wordt tot incidenteel een aanvullende subsidie, dan moet de organisator wel kunnen aantonen dat men het jaar erop weer streeft naar een sluitende begroting op basis van een reguliere subsidie.

Inschrijving voor organisatie van het Wantijfestival

Als gevolg van de cultuurbezuinigingen en de beleidsrichting die is geformuleerd in de nieuwe cultuurnota zal het Wantijfestival in 2012 niet kunnen worden georganiseerd in de (financierings)opzet van de voorgaande jaren.

Bij de bezuinigingen is besloten om voor 2012 nog € 32.500 vanuit het evenementen budget te reserveren voor nieuwe initiatieven voor een popfestival in Dordrecht. Hiernaast kan gezocht worden naar een beperkt overgangskrediet.

Om te komen tot een nieuwe opzet en doorstart van het Wantijfestival in 2012 heeft de wethouder voor cultuur en evenementen gesprekken gevoerd met diverse partijen. Op basis van de gemeentelijke doelstellingen zoals die zijn geformuleerd in het evenementenbeleid en het nieuwe cultuurbeleid hebben drie partijen een voorstel gedaan voor de organisatie van het Wantijfestival in de nieuwe opzet.

Op basis van de drie voorstellen heeft het college besloten om de organisatie aan een partij toe te kennen. Doorslaggevend hierbij was dat de organisator in zijn voorstel koos voor een vrij toegankelijk festival op een brede doelgroep door enerzijds enkele landelijk aansprekende namen te programmeren en anderzijds een duidelijke plek te geven aan regionaal talent. Daarnaast is het college van mening dat de organisator een reële begroting had gepresenteerd met een evenwichtige inkomstverspreiding die aansloot bij het ambitieniveau dat het college met het Wantijfestival in de nieuwe opzet voor ogen had. Daar komt bij dat de organisator zich in het verleden al bewezen had als een gedegen partij.

Uit: Raadsinformatiebrief inzake toekenning organisatie Wantijfestival, 27 januari 2012.

Foto 5: Wantijpop

Ervaringen met (onderdelen van) de uitvoeringsorganisatie

Uit de interviews met verschillende organisatoren blijkt dat zij goede ervaringen hebben met de één-loket functie die het Evenementenbureau in het aanvraagproces vervult. Het feit dat het bureau niet alleen toeziet op de naleving van de voorwaarden en wet- en regelgeving, maar ook ondersteuning en advies geeft wordt door hen gewaardeerd.

Ook kwam naar voren dat de sportevenementen beter geïntegreerd raken in het uitvoeringsproces van het evenementenbeleid.

Binnen de gemeente is het Sportbedrijf belast met het sportbeleid en de uitvoering daarvan. Zie tekstkader.

Tot voor kort waren de contacten met Dordrecht Marketing nog beperkt, maar nu weten beide organisaties elkaar beter te vinden, zo blijkt uit de gehouden interviewronde.

4. Balans

In dit hoofdstuk staat de balans tussen de kosten en baten van evenementen centraal. Het gaat om de balans tussen:

1. evenementen en de belastbaarheid van de ambtelijke organisatie;
2. evenementen en het ondernemen in Dordrecht;
3. evenementen en de leefbaarheid in Dordrecht.

Als het gaat om de ervaren kosten en baten van de evenementen vanuit deze drie gezichtspunten, dan zijn naast de betrokken vertegenwoordigers van de gemeente, de uitvoeringsorganisatie en evenementenorganisatie (interviewronde) ook de ondernemers en bewoners belangrijke informanten. Daarom is er in het kader van dit rekenkameronderzoek een online enquête gehouden onder de ondernemers en de inwoners van Dordrecht. De nu volgende paragrafen zijn hoofdzakelijk gebaseerd op de uitkomsten uit deze enquêtes.

4.1 Evenementen & Ambtelijke organisatie

Capaciteit bij gemeente en uitvoeringsorganisatie

Bij het evenementenbeleid van de gemeente Dordrecht zijn de volgende personen betrokken:

- de beleidsmedewerker economie (afdeling SO/beleid);
- de beleidsadviseur integrale veiligheid (afdeling Openbare orde en veiligheid);
- de beleidsadviseur cultuur (Culturele evenementen);
- de directeur, activatiemedewerker, marketingmedewerker en algemeen medewerker van het Sportbedrijf;
- de medewerkers bij het subsidiebureau van de gemeente Dordrecht;
- de medewerkers (3,6 fte) van het Evenementenbureau;
- de medewerkers (4,6 fte) van Stichting Dordrecht Marketing (deze niet alleen inzetbaar voor evenementen).⁹

Uit de interviews komt naar voren dat de inzet van de capaciteit sterk afhangt van de programmering. De beleidsmedewerkers en beleidsadviseurs zijn multifunctioneel en flexibel in hun inzet. Ten tijde van de evenementenaanvragen

---

⁹ De medewerkers bij het Evenementenbureau en Dordrecht Marketing zijn niet in dienst van de gemeente, maar worden vanuit de gemeentelijke basisfinanciering van de stichting gefinancierd.

en op het moment dat een evenement gehouden wordt, gaat de inzet omhoog en in andere perioden wordt dit weer verlaagd.

Vanuit het sportbeleid wordt gewezen op de fluctuaties tussen de jaren. Grote internationale sportevenementen vinden vaak eens in de paar jaar plaats en het kan dan zijn dat je in één jaar veel werk te verzetten hebt en in het andere jaar juist heel weinig.

De gemeente ziet de afgelopen jaren de werkdruk toenemen. Dit wordt veroorzaakt doordat er meer ondersteuning wordt verlangd door de organisatoren en de complexiteit van het werk toeneemt (als gevolg van de veranderende werkwijze bij de veiligheidsdiensten). Daarnaast hebben de evenementen een hoog (incidentgevoelig) afbreukrisico. Door recente negatieve incidenten (bijvoorbeeld het ongeval met de monstertruck in Haaksbergen) is de druk op de gemeente om extra zorgvuldig te zijn en extra maatregelen te nemen vergroot.

Samenwerking tussen gemeente en marktpartijen

Een belangrijke doelstelling van de gemeente Dordrecht is het bevorderen van de samenwerking tussen organisatoren en marktpartijen en zelf meer 'op afstand' te blijven. Partijen die een direct of indirect belang hebben, zullen (logischerwijs) een grotere bijdrage moeten leveren aan de totstandkoming en financiering van evenementen dan andere. Hiermee zal de gemeentelijke organisatie op termijn minder of anders belast gaan worden. De werkzaamheden van de gemeente verschuiven immers van subsidiënt naar regisseur/facilitator van de co-creatie.

Er zijn verschillende voorbeelden in de praktijk waarin samenwerkende partijen in de markt een grotere rol en de gemeente een kleinere rol heeft gekregen. Dit zijn:

- Rondom "Dordt pakt uit": in eerste instantie is een financiële bijdrage geleverd om het evenement "in te laten groeien". In april 2015 is de Vereniging Promotie Ondernemers Binnenstad Dordrecht (POBD) opgericht die zelf evenementen gaat organiseren (zoals "Dordt pakt uit") en daarnaast evenementen financieel gaat ondersteunen. De financiële middelen van de vereniging zijn afkomstig uit het ondernemersfonds (€ 120.000) en een subsidie van de gemeente (€ 65.000, gelijk aan de middelen die in het verleden voor centrummanagement beschikbaar werden gesteld). De verantwoordelijkheid voor de uitvoering is hiermee van de gemeente naar de ondernemers zelf verlegd.

- Rondom Wantijpop: voor dit evenement werd in het verleden vanuit cultuur circa € 170.000 aan bijgedragen. Besloten is het festival open te stellen (bid)¹⁰, waarbij de randvoorwaarden door de gemeente zijn aangegeven. Uiteindelijk heeft de BOD-groep het beste bid uitgebracht. Zij organiseren het evenement nu 1 dag met een bijdrage van de gemeente van € 50.000.

Zoals gezegd is er een online enquête gehouden onder de ondernemers in Dordrecht.

Aan hen is de vraag voorgelegd of zij rondom evenementen samenwerken met andere partijen (zie kader).

Circa een derde geeft aan dat dit het geval is, waarbij vooral andere ondernemers en organisatoren genoemd worden.

Eén op de vijf ondernemers geeft aan rondom evenementen samen te werken met de gemeente. Zij waarderen de samenwerking gemiddeld met een 7,0.

De hoogst gemiddelde waardering krijgt Dordrecht Marketing (8,3) gevolgd door de organisatoren (8,1).

Van de ondernemers ziet 22% mogelijkheden om de samenwerking met andere

partijen te verbeteren. Het gaat daarbij vooral om het verbeteren van de communicatie en het onderling overleg.

Uit de interviews kwam het signaal naar voren dat de individuele ondernemers vooral in de binnenstad moeilijk op één lijn te krijgen zijn. Tegelijkertijd wordt aangegeven dat hier de afgelopen jaren een positieve ontwikkeling zichtbaar is en dat de verschillende betrokkenen rondom evenementen elkaar steeds beter weten

Werkt uw bedrijf rondom evenementen samen met andere partijen?

	<i>Aantal</i>	<i>Percentage *</i>
Ja, met organisatoren	35	39%
Ja, met andere ondernemers	39	43%
Ja, met de gemeente	18	20%
Ja, met Dordrecht Marketing	27	30%
Ja, met anderen, namelijk	12	13%
Ja	90	
Nee	164	
	254	

*) van de ondernemers die rondom evenementen samenwerken

¹⁰ In de bidprocedure kunnen potentiële organisatoren aangeven hoe zij invulling willen geven aan de organisatie van het evenement. De initiatiefnemer stelt een 'pakket van eisen' op aan de hand waarvan geïnteresseerden hun 'bid'(boek) kunnen uitbrengen. De initiatiefnemer maakt dan een keuze.

te vinden en bereid zijn om het eigen netwerk en kennis met elkaar te gaan delen.

4.2 Evenementen & Ondernemen

Doelbereik

Naast de uitgangspunten van het evenementenbeleid heeft de gemeente Dordrecht economische en sociaal-maatschappelijke doelstellingen geformuleerd. De ondernemers zijn van mening dat vooral de doelen “meer levendigheid in de stad” en “imagoversterking van de stad” behaald worden.

Het doel om een evenwichtige verdeling van de evenementen over de locaties te bereiken, krijgt het laagste gemiddelde cijfer (zie kader).

Eén op de acht ondernemers geeft aan een doel in het huidige evenementenbeleid te missen, waarbij aandacht wordt gevraagd voor het stellen van structurele doelen (effecten op de langere termijn), het

<i>Doelstelling</i>	<i>Gemiddeld cijfer</i>
Meer levendigheid in de stad.	7,9
Imagoversterking van de stad.	7,9
Meer omzet en werkgelegenheid bij Dordtse ondernemers.	6,9
Goede kwaliteit van de evenementen.	7,4
Evenwichtige verdeling van de evenementen over de locaties (wijken, buurten, pleinen).	6,3
Evenwichtige verdeling van de evenementen over de doelgroepen (jongeren, ouderen, gezinnen, enz.).	7,0
Evenwichtige verdeling van de evenementen door het jaar heen.	7,2
Bevorderen van de samenwerking tussen organisatoren van evenementen en bedrijven.	6,5

bewaken van de balans tussen opbrengsten en kosten (overlast) en verbeteren van de samenspraak en samenwerking tussen de verschillende betrokkenen.

Eigen bijdrage

Circa een derde van de ondernemers levert zelf een bijdrage aan de evenementen in de stad. Hierbij gaat het vooral om een financiële bijdrage (bijvoorbeeld door sponsoring), maar ook wel organisatorisch (meedenken, planning, programmering, netwerken, e.d.).

Voordelen, opbrengsten

De helft van de ondernemers geeft aan dat evenementen iets toevoegen aan het eigen bedrijf. Vooral extra bezoekers, extra omzet en extra promotie en reclame zijn opbrengsten voor de ondernemers.

Voor de stad voegen volgens de ondernemers de evenementen Dordt in Stoom, de Kerstmarkt en het Big Rivers Festival het meeste toe. Voor het eigen bedrijf voegen naast deze drie ook de Open Monumentendagen het meeste toe.

Tijdens de evenementen krijgen ondernemers vooral te maken met grote aantallen extra bezoekers: één op de zeven schat dit zelfs op 25% of meer.

Qua omzet schat circa de helft van de ondernemers dat dit minder dan 10% toeneemt tijdens evenementen. Van alle ondervraagde ondernemers geeft 15% aan ook door het jaar heen meer omzet te behalen door de evenementen die in Dordrecht worden gehouden.

Opbrengsten van de evenementen

<i>Tijdens evenementen</i>	<i>Extra bezoekers</i>	<i>Extra omzet</i>
Minder dan 10%	31%	51%
Tussen de 10 % en 25%	53%	40%
25% of meer	16%	9%

*) van de ondernemers die een inschatting geven, respectievelijk 55 en 53 ondernemers

<i>Door het jaar heen meer omzet</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Ja, meer omzet	37	15%
Omzet blijft gelijk	184	72%
Nee, minder omzet	15	6%
Weet niet	18	7%
	254	100%

Daartegenover heeft 6% van de ondernemers juist minder omzet door het jaar heen.

Nadelen, kosten

Naast de opbrengsten kunnen evenementen ook nadelen of extra kosten en investeringen met zich meebrengen. Eén op de vijf ondernemers geeft aan nadelen van evenementen te ervaren. Hierbij worden de slechtere bereikbaarheid en parkeeroverlast, (daarmee samenhangend) minder bezoekers en minder omzet tijdens evenementen en geluidsoverlast het vaakst genoemd. De ondernemers die in de binnenstad gevestigd zijn en overlast ervaren noemen deze vormen van overlast relatief vaker dan de ondernemers die buiten de binnenstad gevestigd zijn. De nadelen die ondernemers ervaren hebben in de helft van de gevallen te maken met één of enkele evenementen.

Investerings

Uit de ondernemersenquête blijkt verder dat iets meer dan een kwart van de ondernemers (27% = 69 ondernemers) wel eens extra kosten maakt of extra

investeringen doet die samenhangen met de aanwezigheid van evenementen in Dordrecht. Het gaat daarbij vooral om extra kosten voor promotie, reclame, presentatie en personeel. Investerings in producten (zodat deze aansluiten op het thema van een specifiek evenement) en in de directe omgeving van het bedrijf (veiligheid, uitstraling, zichtbaarheid bedrijf) komen ook regelmatig voor; productinnovaties slechts in enkele gevallen.

Kosten-baten analyse

Eén op de vijf ondernemers blijkt bij de extra kosten of extra investeringen van te voren een kostenbatenanalyse te maken. Vier op de tien ondernemers doen dit soms wel en soms niet. Wanneer beide vragen worden gecombineerd dan blijkt dat ongeveer een derde van de ondernemers die vooraf een kostenbatenanalyse zegt te maken, tegelijkertijd aangeeft dat de extra kosten niet opwegen tegen de extra opbrengsten.

De balans bij ondernemers

<i>Maakt vooraf kostenbatenanalyse</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage *</i>
Ja	13	19%
Soms wel, soms niet	28	41%
Nee	28	41%
	69	100%

*) van de ondernemers die extra kosten maken/ investeringen doen

<i>Wegen extra kosten op tegen extra opbrengsten</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Ja	26	38%
Nee	21	30%
Géén van beide, ik speel ongeveer quitte	11	16%
Weet niet / geen mening	11	16%
	69	100%

4.3 Evenementen & Leefbaarheid

Doelbereik

Ook de bewoners hebben hun oordeel gegeven over in hoeverre de gemeente Dordrecht de gestelde doelen van het evenementenbeleid heeft bereikt. Zij geven

<i>Doelstelling</i>	<i>Gemiddeld cijfer</i>
Meer levendigheid in de stad.	8,0
Imagoversterking van de stad.	7,9
Meer omzet en werkgelegenheid bij Dordtse ondernemers.	7,6
Goede kwaliteit van de evenementen.	7,5
Evenwichtige verdeling van de evenementen over de locaties (wijken, buurten, pleinen).	6,2
Evenwichtige verdeling van de evenementen over de doelgroepen (jongeren, ouderen, gezinnen, enz.).	7,0
Evenwichtige verdeling van de evenementen door het jaar heen.	7,1

gemiddeld het hoogste cijfer voor "meer levendigheid in de stad" en "imagoversterking van de stad". Het is opvallend dat bewoners een hoger cijfer geven dan ondernemers voor het doel voor "meer omzet en werkgelegenheid bij de Dordtse ondernemers" (7,6 ten opzichte van 6,9). Bewoners geven evenals de ondernemers gemiddeld het laagste cijfer voor het bereiken van "een

evenwichtige verdeling van de evenementen over de locaties". Hierbij moet opgemerkt worden dat de meeste evenementen in de binnenstad plaatsvinden, wat mogelijk de score negatief beïnvloed heeft. Zie kader.

Eén op de negen bewoners mist een doel in het evenementenbeleid: bewoners noemen bijvoorbeeld de spreiding in omvang van de evenementen, sociale aspecten en doelen, het aanbrengen van focus op bepaalde thema's en aandacht voor de nadelen die evenementen met zich meebrengen.

De bewoners zijn net als de ondernemers van mening dat Dordt in Stoom, de Kerstmarkt en het Big Rivers Festival het meeste toevoegen aan de stad. Bij de bewoners worden in dit opzicht ook de Boekenmarkt en de Open Monumentendagen gewaardeerd.

Voordelen, opbrengsten

Van de bewoners ervaart 61% voordelen van de aanwezigheid van evenementen in Dordrecht. Vooral een levendige omgeving, een aangename vrijetijdsbesteding en

het ontdekken van nieuwe muziek, kunst en cultuur worden als voordelen gezien. Daarnaast vindt bijna de helft van de bewoners die voordelen ervaart, het kunnen ontmoeten van mensen als voordeel. Deze voordelen worden door 70% van de bewoners bij de meeste of alle evenementen ervaren.

Nadelen, kosten

Een kwart van de bewoners ervaart nadelen van de aanwezigheid van evenementen in de stad. Het gaat in de meeste gevallen om geluidsoverlast, overlast van zwerfafval op straat en een slechte(re) bereikbaarheid. Bij 'anders, namelijk' valt vooral de overlast van wildplassers op.

Uit de interviews blijkt dat de volgende maatregelen zijn genomen om de overlast van evenementen voor bewoners zoveel mogelijk te beperken:

- Er worden voorafgaand aan evenementen bewonersbrieven gestuurd waarin vermeld staat wat er gaat gebeuren. Daarnaast krijgen zij in sommige gevallen uitrijdkaarten voor de parkeergarages waarmee zij geen extra kosten hoeven te maken.
- Er worden aparte parkeerterreinen ingericht (centrale parkeerplaatsen) en daarvandaan worden bezoekers naar het evenement gebracht. Dit zorgt voor een lagere parkeerdruk in de woonomgeving.
- Bewoners en andere belanghebbenden worden in de gelegenheid gesteld om (tijdens de evenementen) te bellen met het evenementenbureau. Hier kan men met vragen terecht en wordt eventueel voor een oplossing van het probleem gezorgd. Doel is om het evenwicht tussen het belang van evenementen en dat van bewoners in Dordrecht meer aandacht te geven en het aantal klachten te reduceren.
- De aanvullende beleidsregels bevatten aanvullende normen/regels voor gebruik van specifieke locaties, zoals ten aanzien van het geluid en het

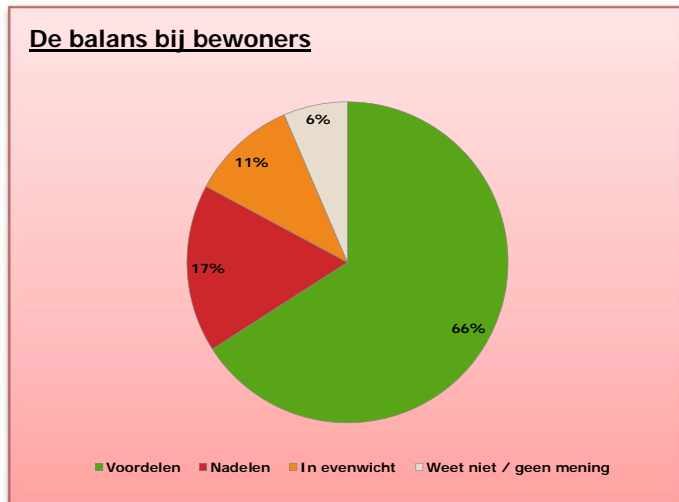

aantal malen per jaar dat er een evenement kan plaatsvinden. Dit ondersteunt het doel om tot een evenwichtige verdeling van de evenementen over de locaties te komen.

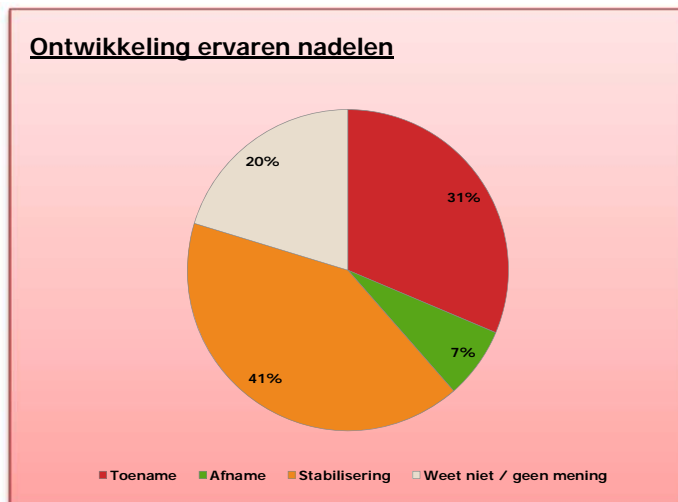
De verschillende nadelen die worden ervaren betreft in ongeveer de helft van de gevallen één of enkele evenementen; 4% van de bewoners ervaart bij alle evenementen nadelen.

Op de vraag of deze bewoners (een kwart van het totaal) in de afgelopen jaren een toename, afname

of stabilisering van de nadelen als gevolg van evenementen heeft ervaren, antwoorden vier op de tien bewoners dat zij een stabilisering hebben ervaren. Bij ongeveer een derde zijn de ervaren nadelen toegenomen.

Wanneer bewoners de balans opmaken van de voor- en nadelen die zij ervaren, dan

komt twee derde tot de conclusie dat de voordelen de doorslag geven. Bij slechts één op de zes slaat balans door naar de nadelen. Dit betekent op alle geënquêteerde bewoners (827) dat het aandeel uitkomt op 4% (35 bewoners).

4.4 Ruimtelijke spreiding

In Dordrecht zijn maar enkele locaties beschikbaar voor grote evenementen. Voor veel mensen is het Statenvlein het evenementenplein van de stad, maar hier heeft de markt twee dagen de eerste rechten. Inmiddels is er de oplossing dat de markt soms iets inschuift en daarmee ruimte biedt aan andere activiteiten, maar dit levert een structureel evenemententerrein op.

Aan ondernemers en bewoners is gevraagd wat zij vinden van de spreiding van de evenementen over de verschillende locaties in Dordrecht. Een derde van hen vindt de spreiding goed en circa één op de negen vindt de spreiding niet goed. Aan deze laatste groep is de vraag gesteld waarom zij de spreiding niet goed vinden (zie kader).

<i>Mening over spreiding</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Goed	88	35%	304	37%
Neutraal	115	45%	302	36%
Niet goed	27	11%	103	12%
Weet niet / geen mening	24	9%	118	14%
	254	100%	827	100%

<i>Waarom spreiding "niet goed"</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Ik ken een of meer locaties waar te veel evenementen worden gehouden en hierdoor de overlast groot is, namelijk:	12	44%	59	57%
Ik ken een of meer locaties waar nu géén evenementen plaatsvinden, maar waar het wel goed mogelijk is, namelijk:	20	74%	56	54%
anders, namelijk:	3	11%	26	25%
	27		103	

*) meerdere antwoorden mogelijk, percentages tellen daarom niet op tot 100%

De volgende locaties worden genoemd waar te veel evenementen worden gehouden en de overlast te groot is:

- door ondernemers: vooral de binnenstad en rondom Groothoofd en de Oude Haven;
- door bewoners: de binnenstad, de Spuiboulevard en het Wantijpark.

De volgende locaties worden genoemd waar nu geen evenementen plaatsvinden, maar waar het wel goed mogelijk is:

- door ondernemers: in de wijken buiten het Centrum, in de Voorstraat, op het in te richten Energieplein en in het buitengebied;
- door bewoners: alle andere wijken in de stad (vooral Sterrenburg, Stadspolders en Merwelanden), verschillende parken (bijvoorbeeld Sterrenburgpark, Wielwijkpark en Weizigtpark) en de Biesbosch, bij stadion FC Dordrecht en winkelcentrum Crabbenhof.

Foto 6: Boekenmarkt

Uit de interviews blijkt dat de locaties waar evenementen gehouden worden altijd worden meegenomen in de behandeling van de aanvraag. Daarbij worden ook de nadere regels gehanteerd, met de verschillende geluidsnormen en het aan te houden maximum aantal evenementen in de verschillende categorieën.

Ook bij de inhoudelijke invulling van een evenement wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de locaties. Gebleken is namelijk dat de inhoud van de klachten vooral afhangt van het soort evenement en van de locatie waar het evenement wordt gehouden. Zo is er bijvoorbeeld van enkele pleinen bekend dat de omwonenden niet van een bepaald soort muziek houden. Hier probeert dan de organisator van een evenement rekening mee te houden in de programmering.

Tegelijkertijd wordt aangegeven dat de locatiekeuze altijd lastig zal blijven, omdat veel factoren een rol spelen. Denk hierbij aan de inrichting van de openbare ruimte, weersinvloeden (wind, stand van de zon), andere activiteiten die er plaatsvinden, bereikbaarheid en de omwonenden. Ten aanzien van sportevenementen is aangegeven dat deze zich vooral op de Sportboulevard afspelen en dat daarmee de overlast beperkt is. De meeste spanning staat op de binnenstad waar zich veel evenementen afspelen en waar de ruimte schaars is, de zekerheid dat het aantal evenementen op de verschillende locaties gelimiteerd is, schept de nodige duidelijkheid.

5. Sturen, leren en vooruit zien

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksvragen door ons beantwoord op basis van de bevindingen uit de documentanalyse, interviewronde en enquêtes. Hierbij komen de mogelijkheid tot sturing door de gemeente, de succes- en faalfactoren en de lessen uit de afgelopen jaren aan de orde komen.

5.1 Mogelijkheid tot sturing

Beleid

Onderzoeksvragen

- Hoe heeft het gemeentelijke beleid ten aanzien van evenementen zich in de afgelopen jaren ontwikkeld?
- Hoe ziet het gemeentelijke beleid ten aanzien van evenementen er nu uit?
  - Wat zijn de doelstellingen van het beleid op korte en lange termijn?
  - In hoeverre bevat het beleid elementen - op het terrein van cultuur, economie/werkgelegenheid, imago, positionering en leefbaarheid - om vast te stellen welke evenementen bij de gemeentelijke ambities passen?
- Is het evenementenbeleid van de gemeente Dordrecht voldoende robuust, met andere woorden kan de gemeente (grote) evenementen voldoende sturen in de richting van de gewenste bijdrage aan de stad?
  - Is sprake van eenduidigheid in begrippen en afbakeningen?
  - Zijn toetsingscriteria opgenomen?
  - Zijn taken en verantwoordelijkheden goed belegd?
  - Bevat het richtlijnen voor risicomanagement?

De gemeente Dordrecht heeft haar ambities, uitgangspunten en doelstellingen ten aanzien van het evenementenbeleid uitgebreid vastgelegd in de beleidsnota "Het blijft feest. Festival- en Evenementenbeleid Dordrecht 2008" en "Nadere regels voor evenementensubsidies 2012". Daarnaast werkt de gemeente aan een nieuw beleid voor de special events, die nu buiten de scope van de nota vallen. De gemeente heeft met het huidige beleid de strategie uit eerdere jaren doorgetrokken. Hiermee is sprake van een vaste koers op de langere termijn. Die vaste koers omvat economische doelstellingen zoals het realiseren van extra bezoekers, economische spin-off, naamsbekendheid en een sterker imago van Dordrecht. Het omvat ook sociaal-maatschappelijke doelstellingen zoals het realiseren van kwalitatief hoogwaardige evenementen en een goede mix naar doelgroep, plaats en tijd. De kernwaarden van Dordrecht: historie van de stad, cultuur, water en natuur, zijn in de beoordelingscriteria van de evenementen vastgelegd, evenals het belang van vrijwilligersparticipatie. Het streven naar meer samenwerking tussen gemeente en de organisatoren en andere marktpartijen loopt als een rode draad door de

beleidsontwikkeling heen.

De ambities, uitgangspunten en doelstellingen van het evenementenbeleid zijn niet SMART geformuleerd, met uitzondering van het streven naar 1 miljoen bezoekers per jaar en een waardering van de afzonderlijke evenementen met een gemiddeld rapportcijfer van 7,5. De gemeente heeft gekozen om het beleid niet 'dicht te timmeren', maar om ruimte te hebben voor vernieuwing, creativiteit en onvoorziene kansen. Dit kan gezien worden als een invulling van het beleid op de korte termijn. Die ruimte is overigens, naar het oordeel van de betrokkenen, in de praktijk te gering. Het fors geworden aantal terugkerende evenementen en de toegenomen druk op het beschikbare budget zijn hier debet aan.

De inrichting van de uitvoeringsorganisatie is erop gericht de ambities en doelstellingen van het evenementenbeleid te realiseren en om de risico's te managen. Aanwijzingen hiervoor zijn:

- De ondersteuning in de uitvoering van het evenementenbeleid is belegd bij Stichting Dordrecht Marketing/Evenementenbureau: een professionele organisatie waarmee de gemeente een prestatiecontract heeft afgesloten. De coördinatie en uitvoering van de subsidiëring zijn zaken van de gemeente gebleven.
- Binnen de gemeente is een volledige infrastructuur rond de aanvraag, toetsing, besluitvorming, uitvoering en evaluatie van evenementen aanwezig. Onderdeel van die infrastructuur is de Evenementensubsidiecommissie. Deze toetst alle aanvragen aan de hand van beoordelingscriteria die aansluiten op de beleidsdoelstellingen. De uitgewerkte plannen en begrotingen in de aanvragen laten de eventuele risico's zien en hoe daarmee omgegaan zal worden. Het Klein Comité bereidt de evenementen voor en evalueert ze na afloop op het vlak van veiligheid, toezicht en handhaving. Hiermee wordt aandacht besteed aan zowel de opbrengstenkant (bijdragen aan economische en sociale doelen) als de kostenkant (voorkomen en beperken van overlast) van evenementen. In het Klein Comité en de Evenementensubsidiecommissie wordt aan risicomanagement gedaan: gericht op veiligheid respectievelijk economische/financiële haalbaarheid.
- De evenementenaanvragen moeten de gemeente inzicht geven in de kosten en baten van het evenement. Zo bevatten zij onder andere de bedoelde activiteiten, locatie(s), doelgroep, te verwachten bezoekers, doelbereik, spin-off, risico's,

inzet van vrijwilligers, track record van de organisator en een begroting met specificatie van de uitgaven en inkomsten.

- De grotere evenementen¹¹ worden één keer in de vier jaar door het OCD geëvalueerd, waarbij ook het doelbereik en de waardering gemeten wordt. De opzet van deze evaluaties sluiten aan op de beleidsdoelstellingen.
- De samenwerking met marktpartijen komt tot stand door de in de evenementensubsidie ingebouwde cofinancieringsconstructie.

Het beleid en de uitvoeringsorganisatie zijn robuust in de zin dat de ambities, doelstellingen en instrumentarium één logisch geheel vormen en dit in de praktijk als zodanig herkenbaar is. Daarnaast zijn de taken en verantwoordelijkheden voor iedereen herkenbaar belegd en zijn toetsingscriteria in het beleid opgenomen. De evenementen zijn afgebakend volgens de definitie uit de APV, maar in de praktijk blijkt dit minder eenduidig te zijn als het gaat om evenementen op het grensvlak van cultuur, participatie en sport.

Ondanks de beleidslogica en de volledigheid van de uitvoeringsorganisatie komen uitzonderingen op de regels en ad hoc initiatieven voor, waarbij het de vraag is of ze de bewust ingebouwde speelruimte voor vernieuwing niet overschrijden. Uitzonderingen zijn gemaakt voor enkele grote evenementen, waaronder het meerjarencontract voor het Big Rivers Festival en de aanvullende financiering voor het Internationale Poppentheaterfestival. Ook de poging of overweging om Het Glazen Huis naar Dordrecht te krijgen ligt niet geheel in de lijn van het huidige beleid dat aansluiting zoekt bij het DNA van Dordrecht. Een andere uitzondering betreft het beroep dat vanuit de cultuurhoek wordt gedaan op andere beschikbare budgetten (als gevolg van de beëindiging van de regeling Culturele Initiatieven), waaronder het evenementenbudget.

Het feit dat de huidige gemeenteraad niet zelf de kaders heeft vastgesteld en dat het evenementenbeleid zo veelomvattend is geworden speelt waarschijnlijk mee in het maken van uitzonderingen op het huidige beleid.

---

¹¹ Meest recente evaluaties: Kerstmarkt 2009, Dordt in Stoom 2010, Bach Festival 2011, Landelijke intocht van Sinterklaas, 2011, Boekenmarkt 2012 en Big Rivers Festival 2013.

Balans

Onderzoeksvragen

- Hoe is de balans geborgd tussen het aantal en de aard van de evenementen en:
  - de ambtelijke organisatie (o.a. belastbaarheid)?
  - de leefbaarheid in Dordrecht (o.a. overlast bewoners, veiligheid bezoekers)?
  - het ondernemen in Dordrecht (o.a. bereikbaarheid, parkeerdruk, spin-off)?
- Is er sprake van een onevenwichtige verdeling van de druk van evenementen over de locaties?

De gemeente onderkent dat een plaats in de top 5 van evenementensteden en het aantrekken van extra bezoekers door de evenementen de stad veel oplevert, maar dat daar ook een keerzijde aan zit. De balans tussen het aantal en de aard van de evenementen en de belastbaarheid van de gemeentelijke organisaties wordt geborgd door:

- als gemeente alleen de regierol en subsidietoekenning van het evenementenbeleid op zich te nemen en de programmering, coördinatie, één loketfunctie en individuele ondersteuning van de evenementenorganisatoren aan een derde over te dragen: het Evenementenbureau en Dordrecht Marketing;
- het Sportbedrijf de vrijheid te geven om sturing te geven aan de sportevenementen in de stad;
- met een vaste overlegstructuur te werken voor de afstemming met de Omgevingsdienst (i.v.m. de vergunningen), de Veiligheidsregio (i.v.m. de veiligheid) en de eigen afdeling Openbare orde en veiligheid (i.v.m. de risico's). Zo worden experts betrokken bij de analyse van risico's ten aanzien van openbare veiligheid en milieu en de te nemen maatregelen op dit vlak;
- samenwerking, coproductie en sponsoring vanuit de markt te stimuleren, niet alleen door de cofinancieringsconstructie in de evenementensubsidie, maar ook door bij te dragen aan initiatieven zoals het Actieplan Horeca en het ondernemersfonds POBD die zelfevenementen gaat organiseren.

De balans tussen het aantal en de aard van de evenementen en de leefbaarheid in Dordrecht wordt geborgd door de betrokkenheid van de Omgevingsdienst en Veiligheidsregio in de organisatiestructuur, maatregelen ter voorkoming van overlast en preventieve activiteiten zoals het informeren van omwonenden voorafgaand aan het evenement en hen bijvoorbeeld alternatieve parkeermogelijkheden te bieden. Door het feit dat alle grote sportevenementen op de Sportboulevard geprogrammeerd zijn, wordt geen overlastsituatie gecreëerd. Toch blijft op sommige locaties (in de binnenstad) sprake van een mismatch tussen evenementen en leefbaarheid. Het beperkt zich tot een relatief kleine groep van de

totale bevolking van Dordrecht en tot een beperkt aantal evenementen.

De balans tussen het aantal en de aard van de evenementen en het ondernemen in Dordrecht is niet altijd aanwezig. De druk op de binnenstad blijft groot en een deel van de daar gevestigde ondernemers geven de locaties hier (vooral rondom Groothoofd en Oude Haven) als knelpunt aan. Het feit dat het Statenplein als een van de weinige locaties is waar grotere evenementen kunnen plaatsvinden, levert spanning op met de warenmarkt. De gemeente is echter samen met de marktondernemers tot goede afspraken gekomen. Via de aanwijzing van evenementenlocaties en de opgestelde nadere regels waarbij de maximale overlast per locatie is vastgesteld, wordt de overlast geminimaliseerd.

De opbrengsten worden daarentegen gemaximaliseerd door succesvolle evenementen met veel bezoekers terug te laten keren (bij de beoordeling worden ervaringen uit het verleden meegenomen en de grote evenementen worden op doelbereik geëvalueerd) en door het criterium te hanteren dat de plaatselijke horeca zoveel mogelijk betrokken wordt bij het evenement. Het beoordelingscriterium van een gratis entree voor de Dordtenaren en de promotie- en marketingactiviteiten van o.a. Dordrecht Marketing dragen bovendien bij aan het aantrekken van bezoekers en daarmee aan de economische opbrengsten.

De gemeente stuurt in haar evenementenbeleid op kosten en baten. Dit blijkt onder meer uit de hierboven geschetste maatregelen en gehanteerde toetsingscriteria. Dat kan aangevuld worden met het feit dat de gemeente uitgebreide eisen stelt met betrekking tot (te verwachten) kosten en baten in de evenementenaanvragen. Ook het specifieke vrijwilligersbeleid van de gemeente (professionalisering, cadeaubeloning) kan als een bijdrage aan de balans tussen evenementen en leefbaarheid gezien worden.

5.2 Leren van ervaringen

Onderzoeksvragen

- Hoe wordt gebruik gemaakt van eerdere ervaringen bij toekomstige evenementen?

In dit onderzoek is aan de geïnterviewde personen binnen en buiten de gemeente Dordrecht gevraagd naar het lerend vermogen van de gemeente. Met andere woorden zien zij dat er gebruik gemaakt wordt van eerdere ervaringen? Dit levert de volgende constatering en visies op:

- Er is bij de gemeente geleerd om focus aan te brengen wat betreft de sportevenementen: keuze voor alleen de speerpuntsporten. Ingezien wordt dat dit ook in een breder perspectief moet gebeuren om effectiever te zijn voor de opgave van de stad. Daarnaast kan een accentlegging binnen de bestaande evenementen belangrijk zijn, zo blijkt uit het succes van het Big Rivers Festival in afgeslankte vorm.
- In financiële zin ligt er een uitdaging om innovatie weer mogelijk te maken. Nu ligt een groot palet aan succesvolle evenementen 'vast', maar loopt de gemeente het risico dat de scherpste eraf gaat en vernieuwing uitblijft. De heimwee naar het kraamkamerbudget van destijds was bij veel interviewpartners te voelen.
- Het openstellen van evenementen voor meer aanbieders via een bid-procedure kan een kwalitatief hoogwaardige, creatiever en slimmer aanbod opleveren dan de gangbare procedure van subsidieaanvraag. Dit blijkt uit de ervaring met een dergelijke procedure bij Wantijpop.
- Het is nuttig om de kosten en opbrengsten van de afzonderlijke evenementen in beeld te brengen zoals dat ook bij de grote sportevenementen wordt gedaan. Het geeft inzicht in o.a. de effectiviteit, efficiëntie en balans tussen economie en leefbaarheid.
- Gelet op de signalen over de terugkerende evenementen (weinig nieuws) en specifiek de Kerstmarkt (onder druk staande kwaliteit) is het continu bewaken van de kwaliteit van de evenementen een zaak die ook bij de leerpunten hoort en onderkend wordt door de gemeente.
- Er wordt een afnemende inzet van de politie rondom evenementen ervaren. Nuttig is om te kijken naar de kostenstijging als gevolg hiervan. Dit is deels een landelijk probleem, maar vergt ook nadrukkelijk lokaal politiek-bestuurlijke aandacht.
- Tot slot heeft de gemeenteraad aangegeven de evenementen meer in de breedte te willen evalueren en niet incidenteel of alleen bij grote evenementen zoals dat tot nu toe het geval is. De gemeenteraadsleden zouden ook voorafgaand aan het evenementenbeleid met elkaar willen afspreken welke informatie ze over de evenementen terug willen krijgen.

5.3 Succes- en faalfactoren

Onderzoeksvragen

Wat is het antwoord op de centrale vraagstelling:

- Welke succes- en faalfactoren kent het evenementenbeleid in de praktijk?
- Wat zijn de kosten en baten en wordt er door de gemeente hier voldoende afweging tussen gemaakt?

Het onderzoek naar het evenementenbeleid laat de onderstaande succes- en faalfactoren zien.

Succesfactoren

- De ambitie (Dordrecht is een evenementenstad) en investeringen van de gemeente in het evenementenbeleid. De erkenning dat evenementen een onmisbaar instrument zijn om de stad te promoten.
- De standvastigheid in de uitgangspunten door de jaren heen, waardoor de kernwaarden van Dordrecht bij het publiek kunnen landen en herhalingsbezoek gestimuleerd wordt.
- De authenticiteit en herkenbaarheid van de evenementen (eigen en geen ingekochte evenementen).
- Een goed opgebouwde vrijwilligersinfrastructuur waardoor evenementen ook een sociale betekenis krijgen en bovendien kostenefficiënt uitgevoerd worden.
- De uitvoering van het evenementenbeleid door Dordrecht Marketing, waardoor de aansluiting bij de bredere citymarketing geborgd is en de gemeente niet op de stoel van de ondernemer hoeft te zitten.
- De één-loket functie van het Evenementenbureau bij Dordrecht Marketing: het integraal beoordelen van evenementaanvragen en het verder faciliteren van de organisatie van evenementen in de stad.
- Een goede diversiteit aan evenementen en het gebruik van het historische decor van de stad.
- De korte lijnen tussen organisatoren, Dordrecht Marketing en de gemeente, waardoor op basis van vertrouwen de evenementen vormgegeven worden.

Faalfactoren

- De mogelijkheden tot vernieuwing van het evenementenaanbod en binnen de bestaande evenementen zelf is weggeëbd als gevolg van een verlaging van het

evenementenbudget¹² en een toenemend aantal (culturele) evenementen dat aangevraagd en toegekend wordt.

- Evenementenorganisatoren hebben te maken met wegvallende sponsorgelden en het feit dat het aantrekken van alternatieve financiering vanuit de markt moeizaam gaat. Dit blijkt uit de interviews met de organisatoren. Volgens hen zijn de lagere subsidies en hogere bedrijfskosten lastig te compenseren.
- Voor evenementen gelden toenemende veiligheidseisen. Hierdoor krijgen de organisatoren met hogere kosten te maken, die door kunnen werken in het programma en de entourage van het evenement.
- In Dordrecht is een gebrek aan geschikte locaties voor grote evenementen. De binnenstad mist het grote plein dat de concurrentie uit de top 5 van Evenementensteden doorgaans wel heeft.
- De gemeente zegt toe te zijn aan een nieuw vrijwilligersbeleid, maar de beschikbare capaciteit houdt dit vooralsnog tegen. Hiermee kan het aantal en de inzet van vrijwilligers onder druk komen te staan.
- De afhankelijkheid van een kleine groep trekkers is groot. Dit maakt de continuïteit van sommige evenementen breekbaar. Indien deze spilfiguren vertrekken, kan hun netwerk voor het evenement verloren raken.
- Er heerst verdeeldheid onder de kleinschalige ondernemers in de binnenstad (vooral onder ondernemers uit de horeca en detailhandel), aldus de geïnterviewde personen. Zij zijn moeilijk op één lijn te krijgen en dat heeft zijn weerslag op de evenementen en economische spin-off.

Afweging tussen kosten en baten

In 5.1 'Mogelijkheid tot sturing' is ingegaan op de wijze waarop de gemeente omgaat met de kosten en baten van de evenementen. Ook is aangegeven welke handvatten het huidige beleid heeft om op basis van kosten en baten te kunnen sturen. De gemeente stuurt hierop om de balans te krijgen tussen evenementen en ondernemen, evenementen en leefbaarheid en evenementen en gemeentelijke inzet.

---

¹² In 2010 was nog €500.000 beschikbaar. Dit is stapsgewijs teruggebracht naar €288.000 in 2014. De bezuiniging is o.a. gerealiseerd door het strikter hanteren van de subsidiecriteria, een efficiëncykorting voor subsidies boven €20.000 en het schrappen van het kraamkamerbudget van €50.000.

Foto 7: Place d'Ary

Daarnaast is het volgende zichtbaar:

- Uit de enquêtes onder inwoners en ondernemers blijkt dat zij meer voordelen dan nadelen van de aanwezigheid van evenementen in Dordrecht ervaren.
- De behaalde tweede plaats in de Top 5 Evenementensteden 2015 getuigt (wederom) van een goede prestatie.
- De samenwerking met marktpartijen gecombineerd met de krimpende rol van de gemeente laat een efficiënte aanpak zien.

Al deze zaken wijzen op een naar het oordeel van Panteia voldoende afweging tussen kosten en baten door de gemeente, zonder dat er sprake is van SMART-geformuleerde doelstellingen en het hard maken van bijvoorbeeld de economische spin-off of de maatschappelijke waarde van evenementen.

Bijlagen

1. Normenkader

Onderstaand normenkader is toegepast bij het rekenkameronderzoek 'Evenementenbeleid'. Per onderzoeksvraag zijn meerdere normen geformuleerd. De toetsing of beoordeling is niet gebeurd door middel van de afvinkmethode (antwoord ja of nee), maar door een beschrijving mee te geven. De feitelijke constatering zijn vermeld, maar in die beschrijving zijn ook de nodige nuanceringen, verklaringen, oorzaken, alternatieve oplossingen, initiatieven, voortschrijdende inzichten en in gang gezette ontwikkelingen opgenomen.

Onderzoeksvraag	Norm	Beschrijving oordeel
1. Hoe heeft het gemeentelijke evenementenbeleid zich in de afgelopen jaren ontwikkeld?	Deze vraag is niet toetsend, maar beschrijvend van karakter. Daarom is hiervoor geen norm geformuleerd.	
2. Hoe ziet het gemeentelijke evenementenbeleid er nu uit?	<ul style="list-style-type: none"> Het beleid bevat heldere en eenduidige doelstellingen ten aanzien van evenementen in relatie tot economie & werkgelegenheid, cultuur, sport & recreatie, stedelijk imago en leefbaarheid. Het evenementenbeleid is doorvertaald in toepasbare instrumenten. 	Ja, Dordrecht heeft doelstellingen geformuleerd en vastgesteld die betrekking hebben op de genoemde aspecten. Mede door de uitwerking ervan in nadere regels en toetsingscriteria zijn de doelstellingen helder. Niet alle doelstellingen zijn en (kunnen) eenduidig geformuleerd (worden), bijvoorbeeld het streven naar 'kwaliteit' en 'goede mix van ...'. Het beleid is doorvertaald in toepasbare instrumenten en een uitvoeringsorganisatie.
3. Is het gemeentelijke evenementenbeleid voldoende robuust?	<ul style="list-style-type: none"> Definities van begrippen, categorisering en de afbakening van het beleid en instrumentarium zijn eenduidig. Er zijn beoordelings- of toetsingscriteria voor de besluitvorming vastgesteld. Deze beoordelings- of toetsingscriteria sluiten aan op de doelstellingen van het beleid. De rol, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn voor alle betrokkenen duidelijk. De Nadere regels voor evenementensubsidies 2012 wordt in de praktijk toegepast. 	Ja. Er is een definitie van evenementen in de APV vastgelegd. Er is een onderscheidende categorisering; de hierin gebruikte begrippen (bijvoorbeeld 'regionale uitstraling') kunnen tot discussie leiden. Er zijn beoordelings- of toetsingscriteria vastgesteld, die aansluiten op het beleid. De rol, taken en verantwoordelijkheden zijn duidelijk voor alle betrokkenen, waaronder: gemeente, Sportbedrijf, afdeling Openbare orde en Veiligheid, Dordrecht Marketing, Evenementenbureau, Evenementensubsidiecommissie en Klein Comité

Onderzoeksvraag	Norm	Beschrijving oordeel
4. Hoe is de balans tussen evenementen & ambtelijke organisatie, evenementen & leefbaarheid en evenementen & ondernemen geborgd?	<p><i>Kosten</i></p> <ul style="list-style-type: none"> In het (acquisitie-,) aanvraag- en besluitvormingsproces rond evenementen wordt de afweging gemaakt tussen evenement en de belastbaarheid van de ambtelijke organisatie, de overlast voor bewoners en de overlast voor ondernemers. De gemeente checkt hierbij de beschikbare (vaste en flexibele) capaciteit. Zij overweegt haar taken en inspanningen in relatie tot die van de evenementenorganisatoren en marktpartijen en stimuleert de samenwerking tussen hen. De overlast voor bewoners wordt geduid in termen als te verwachten geluids-, geur-, drank- en drugsoverlast, bereikbaarheid, veiligheid en kwaliteit van openbare ruimte. De overlast voor ondernemers wordt geduid in termen als verminderde bereikbaarheid en parkeergelegenheid, afname van bezoek, omzeterderving en de in het vorige punt genoemde zaken. <p><i>Baten</i></p> <ul style="list-style-type: none"> In het (acquisitie-,) aanvraag- en besluitvormingsproces rond evenementen wordt de afweging gemaakt tussen evenement en de bijdrage aan de lokale economie, het imago van de stad en de levendigheid en sociale cohesie. De bijdrage aan de lokale economie is hierbij uitgedrukt in termen van bezoekersaantallen, additioneel ondernemerschap, omzet en werkgelegenheid, De bijdrage aan het imago van de stad komt tot uitdrukking in de aansluiting van het evenement op de geschiedenis, op water, op natuur en/of cultuur van Dordrecht. De bijdrage aan de levendigheid en sociale cohesie is hierbij uitgedrukt in termen van vernieuwend aanbod, passend bij (nieuwe) doelgroepen, bereikbaarheid en kwaliteit. 	<p><i>Kosten</i></p> <p>Ja/Nee. De gemeente maakt de afweging tussen kosten en baten, voor zover deze te meten zijn. Zij heeft diverse waarborgen voor de balans hiertussen voor de bewoners, de ondernemers en de gemeentelijke organisatie ingebouwd in het beleid, de uitvoeringsorganisatie en het toetsings- en besluitvormingsproces. De kosten en baten worden gemeten in de OCD-evaluaties van de grote evenementen en evaluaties in het Klein Comité. Toch zijn ze niet geduid in harde termen zoals omzet, banen, bezoek aan lokale ondernemers. De maatschappelijke kosten en baten zijn ook niet op een dergelijke kwantitatieve manier geduid.</p> <p>De gemeente heeft de bijdrage van de evenementen aan de stad wel geduid in bezoekersaantallen, waardering, de aansluiting op de Dordtse kernwaarden, participatie door vrijwilligers (sociale cohesie).</p> <p>De evaluaties moeten uitwijzen of de verschillende bijdragen zijn gerealiseerd. De evaluaties ondervangen echter niet alle genoemde aspecten.</p>

<p>5. Is er sprake van een onevenwichtige verdeling van de druk van evenementen over de locaties?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In het beleid zijn criteria opgenomen die zorgdragen voor een evenwichtige spreiding van de (druk van de) evenementen over de stad. • De gemeente houdt in de praktijk rekening met een evenwichtige verdeling van de evenementen naar soort, doelgroep, uitstraling en/of status. • Zij houdt tevens rekening met een evenwichtige evenementenkalender in tijd en plaats. • Er zijn geen locaties die te zwaar belast worden, d.w.z. waarbij de balans tussen kosten en baten van evenementen duidelijk doorslaat naar de kostenkant. 	<p>Ja, in Nadere regels is het locatiebeleid rondom evenementen uitgewerkt. Dit wordt in de praktijk toegepast. De programmering van de evenementen gebeurt door een professionele organisatie: Dordrecht Marketing. De gemeente stuurt op een evenwichtige spreiding naar soort, doelgroep, uitstraling en spreiding. Dit is voor een deel ingegeven door de invulling vanuit het verleden. Het gebrek aan vernieuwingsruimte beperkt de mogelijkheden om hier gericht op te kunnen sturen. Er is geen locatie die problematisch wordt belast. De binnenstad wordt zwaarder belast dan andere locaties, maar per saldo wegen bij de bewoners en ondernemers de voordelen van evenementen op tegen de nadelen.</p>
---	---	--

Onderzoeksvraag	Norm	Beschrijving oordeel
<p>6. Hoe wordt gebruik gemaakt van eerdere ervaringen bij toekomstige evenementen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het evenementenbeleid en de uitwerking ervan in de praktijk worden periodiek geëvalueerd. • De evaluatieresultaten worden gecommuniceerd naar de direct betrokkenen (binnen en buiten de gemeente). • Bij de aanvraag, toetsing en besluitvorming worden ervaringsgegevens meegenomen als referentie en benchmark. 	<p>Ja. Evaluaties vinden plaats en ervaringsgegevens worden meegenomen in het beleidsuitvoeringsproces. De lessen moeten nog wel een vervolg gaan krijgen in het nieuw op te stellen evenementenbeleid. Dan is pas hard te maken of de gemeente inderdaad gebruik maakt van eerdere ervaringen.</p>

2. Onderzoeksverantwoording

Interviewronde

Met de volgende personen en organisaties zijn interviews gehouden:

Gemeente Dordrecht (Intern)

- Wethouder Reijnvaan, Sport en Recreatie, Leefbaarheid en Veiligheid, Wonen, Volkshuisvesting en Stedelijke Vernieuwing
- Wethouder Sleeking, Ruimtelijke Ordening en Water, Vergunningverlening & Handhaving, Binnenstad, Cultuur en Toerisme
- De heer Van Gerven, directeur Sportbedrijf van de gemeente Dordrecht
- De heer De Wit, beleidsmedewerker economie afdeling SO/Beleid
- Mevrouw Vermaat, beleidsadviseur evenementen afdeling Openbare orde en Veiligheid
- Wethouder Mos, Financiën, Economische zaken, Grond- en Vastgoedbedrijf

Partners (Extern)

- De heer Baaij, Stichting Dordrecht Marketing
- De heer (Herman) Koekkoek, organisator Boekenmarkt en Place d'Ary
- De heer Van Prooijen, Koninklijke Horeca Nederland, regio Zuid-Holland Zuid
- De heer Westland, voorzitter bestuur van Dordt in Stoom
- De heer De Zwart, De Zwart Evenementen, organisator van Big Rivers, de Kerstmarkt (i.s.m. Dordrecht Marketing) en het Bachfestival
- Mevrouw De Prie, hoofd Evenementenbureau Dordrecht Marketing
- De heer (Magchiel) Koekkoek, BOD-groep, organisator Dancetour en Wantijpop
- De heer Ter Steeg, voorzitter Vereniging Promotie Ondernemers Binnenstad Dordrecht

Responsverantwoording bewoners- en ondernemersenquête

Bewonersenquête

Voor de bewonersenquête is gebruik gemaakt van het bestaande Bewonerspanel van Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD). Het Bewonerspanel is een digitaal panel dat bestaat uit inwoners van 12 jaar en ouder. Zij geven hun mening over de buurt, de woonomgeving en andere onderwerpen via korte internetenquêtes. Het OCD heeft het Bewonerspanel gevuld met deelnemers uit alle Drechtsteden gemeenten. Het Bewonerspanel Dordrecht bestaat uit circa 1.700 leden. Hiervan heeft bijna de helft (827 bewoners) de enquête over het onderwerp Evenementen ingevuld.

Ondernemersenquête

Voor de ondernemersenquête is gebruik gemaakt van een adressenbestand van actieve ondernemingen van het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD). Er zijn bruto 3.000 enquêtes uitgezet. Hiervan zijn er 254 door de ondernemers ingevuld, wat een netto respons betekent van 8,5%. Dit is iets lager dan de gemiddelde respons op een online enquête (10%). Het absolute aantal is niet representatief voor het totale bedrijfsleven in Dordrecht, maar vormt wel een goede indicator voor kwalitatieve uitspraken.

Geraadpleegde documenten

De volgende documenten zijn geraadpleegd:

- Het blijft Feest! Festival- en evenementenbeleid Dordrecht, 2008
- Het blijft Feest! Evaluatie en nieuw beleidskader Festival- en Evenementenbeleid Dordrecht 2008
- Evaluatie Festival- en Evenementenbeleid Dordrecht, SGB december 2007
- Nadere regels voor evenementensubsidies 2012
- Nader regels voor evenementen op grond van de ASV, 18 april 2012
- Nota Special Events Dordrecht, 26 augustus 2013
- Algemene Plaatselijke Verordening Dordrecht
- Beleidsregel en nadere regels voor de organisatie en uitvoering van evenementen, 15 februari 2011
- Spaken spannen Dordrecht naar 'Olympisch' niveau, Uitvoeringsprogramma 2011-2015 van het beleidskader 'Dordt sport' gemeente Dordrecht, 2011
- Kader nota 2016 en Agenda voor de stad, Gemeente Dordrecht, 2015
- Ruimte voor verbinding. Politiek akkoord 2014-2018 Gemeente Dordrecht
- Verbinden en verleiden, Meerjarenplan Big Rivers 2010-2014
- Bijstellen evenementenbeleid en verhogen subsidieplafond 2014
- Raadsinformatiebrief inzake doelstellingen meerjarige subsidierelatie Big Rivers, 20 maart 2010
- Raadsinformatiebrief inzake toekenning organisatie Wantijfestival, 27 januari 2012
- Raadsinformatiebrief betreffende kandidaatstelling Serious Request 2014
- Prestatiecontract Dordrecht Marketing 2015
- Notulen Klein Comité 23 september 2014
- Wantijpop 13 juni 2015 geluidafregeling en geluidzones, Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, 15 juli 2015
- Nationale evenementenprijzen 2015. Juryrapport-Tilburg
- Bevindingenboek. Onderzoek naar subsidies in de gemeente Dordrecht, Rekenkamercommissie Dordrecht, 2014
- Evaluatie Dancetour 2014 en vooruitblik Dancetour 2015
- Evaluatie Kerstmarkt Dordrecht 2013
- Als muziek in de oren. Publieksonderzoek Big Rivers Festival 2013
- Snuffelen in boeken. Publieksonderzoek Boekenmarkt Dordrecht 2012
- Zie gids komt de stoomboot... Onderzoek landelijke intocht Sinterklaas 2011
- Publieksonderzoek Bach Festival Dordrecht, februari 2011
- Publieksonderzoek Dordt in Stoom 2010
- Evaluatie Kerstmarkt 2009
- Websites van gemeente, evenementenorganisatoren en evenementen

3. Uitkomsten enquêtes

Deze bijlage bevat de uitkomsten uit de enquête onder de bewoners en ondernemers van Dordrecht. Bij iedere tabel staat de voorgelegde enquêtevraag als titel weergegeven (met het nummer uit de betreffende vragenlijst).

4. Hoe staat u in het algemeen tegenover de evenementen die in Dordrecht worden gehouden?

	<i>Ondernemers</i>		<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Zeer positief	70	28%	237	29%
Positief	148	58%	462	56%
Neutraal	31	12%	112	14%
Negatief	5	2%	6	1%
Zeer negatief	0	0%	3	0%
Weet niet / wil niet zeggen	0	0%	7	1%
	254		827	

7. Weet u van het bestaan van de volgende evenementen in Dordrecht

	<i>Ondernemers</i>		<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Dordt in Stoom	251	99%	807	98%
Big Rivers Festival	239	94%	788	95%
Bach Festival	193	76%	688	83%
Boekenmarkt	237	93%	795	96%
Place d'Ary	187	74%	706	85%
Wantijpop	242	95%	796	96%
Zomerfestival Palm Parkies	165	65%	576	70%
Dancetour	174	69%	520	63%
Kerstmarkt Dordrecht	252	99%	807	98%
Kerstijsbaan Dordrecht	242	95%	785	95%
Dordrecht pakt uit	155	61%	365	44%
Dordt in de Mode	151	59%	480	58%
Pasar Malam Dordrecht	211	83%	719	87%
Open Monumentendagen	237	93%	775	94%
	254		827	

8. Welke evenementen in Dordrecht heeft u in 2014 of 2015 bezocht? (alleen bewoners)

	<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Dordt in Stoom	546	66%
Big Rivers Festival	418	51%
Bach Festival	132	16%
Boekenmarkt	391	47%
Place d'Ary	313	38%
Wantijpop	230	28%

Zomerfestival Palm Parkies	195	24%
Dancetour	42	5%
Kerstmarkt Dordrecht	535	65%
Kerstijsbaan Dordrecht	218	26%
Dordrecht pakt uit	104	13%
Dordt in de Mode	71	9%
Pasar Malam Dordrecht	347	42%
Open Monumentendagen	425	51%
	827	

8. Hoe belangrijk zijn de evenementen in Dordrecht voor uw bedrijf? (alleen ondernemers)

<i>Ondernemers</i>		
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Zeer belangrijk	22	9%
Belangrijk	55	22%
Niet belangrijk / niet onbelangrijk	86	34%
Onbelangrijk	49	19%
Zeer onbelangrijk	41	16%
Weet niet / wil niet zeggen	1	0%
	254	

9. Welke evenementen in Dordrecht heeft u vroeger wel bezocht, maar bezoekt u nu niet meer of veel minder vaak? (alleen bewoners)

<i>Bewoners</i>		
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Dordt in Stoom	218	36%
Big Rivers Festival	111	18%
Bach Festival	65	11%
Boekenmarkt	176	29%
Place d'Ary	94	16%
Wantijpop	192	32%
Zomerfestival Palm Parkies	126	21%
Dancetour	76	13%
Kerstmarkt Dordrecht	224	37%
Kerstijsbaan Dordrecht	104	17%
Dordrecht pakt uit	39	6%
Dordt in de Mode	80	13%
Pasar Malam Dordrecht	71	12%
Open Monumentendagen	115	19%
Geen van dezen	226	27%
Een of enkele evenementen	601	73%
	827	

10 - 23. Waarom bezoekt u het evenement niet meer of veel minder vaak (belangrijkste 2 redenen)? (alleen bewoners)

	<i>Spreekt niet meer zo aan</i>		<i>Slecht bereikbaar</i>		<i>Sfeer niet goed meer</i>		<i>Te groot, te massaal, te druk</i>		<i>Te klein, te stil</i>		<i>Te weinig nieuws</i>		<i>past niet meer bij leeftijd / interesses</i>		<i>Sla een keer over</i>		<i>Te duur</i>		<i>Vergelijkbaar evenement andere stad aantrekkelijke r</i>		<i>Anders, namelijk</i>	
	<i>Aanta</i>		<i>Aanta</i>		<i>Aanta</i>		<i>Aanta</i>		<i>Aanta</i>		<i>Aanta</i>		<i>Aanta</i>		<i>Aanta</i>		<i>Aanta</i>		<i>Aanta</i>		<i>Aanta</i>	
	<i>I</i>	<i>%</i>	<i>I</i>	<i>%</i>	<i>I</i>	<i>%</i>	<i>Aantal</i>	<i>%</i>	<i>I</i>	<i>%</i>	<i>Aantal</i>	<i>%</i>	<i>Aantal</i>	<i>%</i>	<i>Aantal</i>	<i>%</i>	<i>Aantal</i>	<i>%</i>	<i>Aantal</i>	<i>%</i>	<i>Aantal</i>	<i>%</i>
Dordt in																						
Stoom	54	25%	2	1%	2	1%	61	28%	0	0%	54	25%	23	10%	50	23%	2	1%	0	0%	0	0%
Big Rivers																						
Festival	31	28%	0	0%	4	4%	15	14%	1	1%	19	17%	15	14%	15	14%	0	0%	1	1%	0	0%
Bach Festival	30	45%	1	2%	1	2%	0	0%	2	3%	5	7%	7	11%	5	8%	7	10%	0	0%	22	34%
Boekenmarkt	64	37%	4	2%	3	2%	25	14%	0	0%	29	16%	14	8%	29	16%	0	0%	5	3%	0	0%
Place d'Ary	40	43%	3	3%	3	3%	1	1%	3	3%	18	19%	7	7%	12	13%	1	1%	4	4%	31	34%
Wantijpop	57	30%	0	0%	10	5%	21	11%	0	0%	7	4%	87	46%	14	7%	7	4%	3	2%	57	30%
Zomerfestiva																						
I Palm																						
Parkies	40	31%	1	1%	5	4%	10	8%	0	0%	7	6%	38	30%	8	6%	1	1%	0	0%	53	42%
Dancetour	31	41%	1	1%	8	11%	10	13%	0	0%	1	1%	41	54%	1	1%	0	0%	0	0%	12	16%
Kerstmarkt																						
Dordrecht	44	20%	4	2%	12	5%	130	58%	0	0%	59	26%	8	4%	10	4%	1	0%	8	4%	59	26%
Kerstijsbaan																						
Dordrecht	25	24%	0	0%	1	1%	5	5%	1	1%	4	4%	58	55%	1	1%	3	3%	1	1%	34	33%
Dordrecht																						
pakt uit	25	64%	0	0%	0	0%	1	3%	0	0%	6	15%	7	18%	2	5%	1	3%	0	0%	21	54%
Dordt in de																						
Mode	44	55%	0	0%	4	5%	0	0%	1	1%	13	16%	25	31%	4	5%	1	1%	3	4%	11	14%
Pasar Malam																						
Dordrecht	28	40%	0	0%	1	1%	2	3%	0	0%	23	33%	10	14%	7	10%	4	6%	1	1%	22	31%
Open																						
Monumenten																						
dagen	15	13%	1	1%	0	0%	1	1%	2	2%	11	10%	2	2%	41	36%	0	0%	9	8%	57	49%

10. (ondernemers) en 25. (bewoners) De gemeente heeft vier uitgangspunten voor evenementen in de stad. Hoe beoordeelt u deze uitgangspunten?

	<i>Gemiddeld cijfer</i>	
	<i>Ondernemers</i>	<i>Bewoners</i>
Evenementen moeten zoveel mogelijk aansluiten op het karakter en de positionering van de stad: historie, water, natuur en cultuur.	7,6	7,5
Evenementen moeten typisch "Dordts" zijn.	5,7	6,0
Bij evenementen moeten veel vrijwilligers ingezet worden.	6,4	6,7
Evenementen moeten extra bezoek genereren en de stad promoten.	8,6	7,9

11. (ondernemers) en 26. (bewoners) Mist u iets in deze uitgangspunten van het evenementenbeleid?

	<i>Ondernemers</i>		<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Ja	59	23%	235	28%
Nee	187	74%	557	67%
Weet niet / wil niet zeggen	8	3%	35	4%
	254		827	

13. (ondernemers) en 28. (bewoners) De gemeente Dordrecht heeft verschillende doelen die men wil bereiken met de evenementen. In hoeverre worden deze doelen naar uw mening gehaald?

	<i>Gemiddeld cijfer</i>	
	<i>Ondernemers</i>	<i>Bewoners</i>
Meer levendigheid in de stad.	7,9	8,0
Imagoversterking van de stad.	7,9	7,9
Meer omzet en werkgelegenheid bij Dordtse ondernemers.	6,9	7,6
Goede kwaliteit van de evenementen.	7,4	7,5
Evenwichtige verdeling van de evenementen over de locaties (wijken, buurten, pleinen).	6,3	6,2
Evenwichtige verdeling van de evenementen over de doelgroepen (jongeren, ouderen, gezinnen, enz.).	7,0	7,0
Evenwichtige verdeling van de evenementen door het jaar heen.	7,2	7,1
Bevorderen van de samenwerking tussen organisatoren van evenementen en bedrijven.	6,5	-

14. (ondernemers) en 29. (bewoners) Mist u iets in deze doelen van het evenementenbeleid?

	<i>Ondernemers</i>		<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Ja	32	13%	92	11%
Nee	208	82%	689	83%
Weet niet / wil niet zeggen	14	6%	45	5%
	254		827	

17. Levert uw bedrijf een bijdrage aan één of meer Dordtse evenementen? (alleen ondernemers)

	<i>Ondernemers</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Ja	83	33%
Nee	160	63%
Weet niet / wil niet zeggen	11	4%
	254	

18. In welke vorm levert uw bedrijf een bijdrage? (alleen ondernemers)

	<i>Ondernemers</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage *</i>
Financieel (bijvoorbeeld sponsoring)	54	65%
Capaciteit in menskracht	19	23%
Organisatorisch (meedenken, planning, programmering, netwerken, e.d.)	31	37%
Uitvoerend in de organisatie (opbouw, afbouw, licht, geluid, marketing, e.d.)	16	19%
Uitvoerend als exploitant (retail, horeca, dienstverlening)	21	25%
Anders, namelijk:	22	27%

*) van de bedrijven die een bijdrage leveren

20. Wat voegen de evenementen in Dordrecht toe aan uw bedrijf? (alleen ondernemers)

	<i>Ondernemers</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage *</i>
Extra bezoekers	56	44%
Extra omzet	55	44%
Extra werkgelegenheid	17	13%
Extra promotie en reclame	54	43%
Nieuwe klantgroepen	43	34%
Anders, namelijk:	29	23%
Niets	128	50%
	126	
	254	

*) van de bedrijven waar evenementen iets toevoegen aan het bedrijf

21. Kunt u een schatting geven van de extra bezoekers aan uw bedrijf tijdens evenementen? (alleen ondernemers)

	<i>Ondernemers</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage *</i>
minder dan 10%	17	31%
tussen 10% en 25%	29	53%
25% of meer extra bezoekers	9	16%
	55	

*) van de bedrijven met een inschatting van het percentage aan extra bezoekers

22. Kunt u een schatting geven van de extra omzet van uw bedrijf tijdens de evenementen?

(alleen ondernemers)

	<i>Ondernemers</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage*</i>
minder dan 10%	27	51%
tussen 10% en 25%	21	40%
25% of meer extra omzet	5	9%
	53	

*) van de bedrijven met een inschatting van het percentage extra omzet

23. Leveren de evenementen in Dordrecht u ook door het jaar heen (structureel) meer omzet op?

(alleen ondernemers)

	<i>Ondernemers</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Ja	37	15%
Nee, blijft gelijk	184	72%
Nee, wordt minder	15	6%
Weet niet / wil niet zeggen	18	7%
	254	

25. (ondernemers) en 32. (bewoners) Wat vindt u van het aantal evenementen dat jaarlijks in Dordrecht wordt gehouden?

	<i>Ondernemers</i>		<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Precies goed	162	64%	582	70%
Te veel	28	11%	105	13%
Te weinig	49	19%	100	12%
Weet niet / wil niet zeggen	15	6%	39	5%
	254		827	

26. (ondernemers) en 33. (bewoners) Zou u het jammer vinden als de evenementen minder vaak zouden plaatsvinden, bijvoorbeeld 1x per twee jaar in plaats van 1x per jaar?

	<i>Ondernemers</i>		<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Ja	102	40%	259	31%
Nee	25	10%	123	15%
Dat verschilt per evenement	97	38%	378	46%
Weet niet / wil niet zeggen	30	12%	65	8%
	254		827	

28. (ondernemers) en 35. (bewoners) Welke aspecten van evenementen vindt u belangrijk?

	<i>Ondernemers</i>						<i>Totaal</i>
	<i>Zeer belangrij</i>	<i>Belangrijk</i>	<i>Niet belangrijk/</i>		<i>Zeer onbelangrij</i>	<i>Weet niet/</i>	
			<i>niet</i>	<i>onbelangrij</i>			
			<i>onbelangrij</i>	<i>onbelangrij</i>			
<i>k</i>	<i>k</i>	<i>k</i>	<i>k</i>	<i>k</i>	<i>nvt</i>		
de grootte van het evenement	22	101	69	22	4	36	254
	9%	40%	27%	9%	2%	14%	100%
de optredens	32	136	33	8	9	36	254
	13%	54%	13%	3%	4%	14%	100%
de (andere) attracties	14	124	58	13	2	43	254
	6%	49%	23%	5%	1%	17%	100%
variatie in het aanbod van eten en drinken	25	124	50	12	5	38	254
	10%	49%	20%	5%	2%	15%	100%
variatie in het aanbod van handelswaar	39	115	42	13	6	39	254
	15%	45%	17%	5%	2%	15%	100%
veiligheid en toezicht	77	120	20	6	1	30	254
	30%	47%	8%	2%	0%	12%	100%
promotie van het evenement	80	114	19	6	2	33	254
	31%	45%	7%	2%	1%	13%	100%
de aankleding en inrichting	56	140	18	3	1	36	254
	22%	55%	7%	1%	0%	14%	100%
de sfeer	110	100	5	3	1	35	254
	43%	39%	2%	1%	0%	14%	100%
de uitstraling	99	111	7	2	1	34	254
	39%	44%	3%	1%	0%	13%	100%
een ander aspect, namelijk:	26	14	14	2	0	198	254
	10%	6%	6%	1%	0%	78%	100%

	<i>Bewoners</i>						<i>Totaal</i>
	<i>Zeer belangrij</i>	<i>Belangrijk</i>	<i>Niet belangrijk/</i>		<i>Zeer onbelangrij</i>	<i>Weet niet /</i>	
			<i>niet</i>	<i>onbelangrij</i>			
			<i>onbelangrij</i>	<i>onbelangrij</i>			
<i>k</i>	<i>k</i>	<i>k</i>	<i>k</i>	<i>k</i>	<i>nvt</i>		
de grootte van het evenement	42	318	275	119	14	59	827
	5%	38%	33%	14%	2%	7%	100%
de optredens	121	490	112	30	12	60	827
	15%	59%	14%	4%	1%	7%	100%
de (andere) attracties	38	371	249	62	15	91	827
	5%	45%	30%	7%	2%	11%	100%
variatie in het aanbod van eten en drinken	56	332	260	102	21	56	827
	7%	40%	31%	12%	3%	7%	100%
variatie in het aanbod van handelswaar	91	356	201	87	32	61	827

	11%	43%	24%	11%	4%	7%	100%
veiligheid en toezicht	255	392	107	17	5	52	827
	31%	47%	13%	2%	1%	6%	100%
promotie van het evenement	136	451	150	23	8	58	827
	16%	55%	18%	3%	1%	7%	100%
de aankleding en inrichting	128	529	101	10	5	55	827
	15%	64%	12%	1%	1%	7%	100%
de sfeer	394	359	11	4	5	54	827
	48%	43%	1%	0%	1%	7%	100%
de uitstraling	288	422	41	2	6	67	827
	35%	51%	5%	0%	1%	8%	100%
een ander aspect, namelijk:	65	40	27	4	3	687	827
	8%	5%	3%	0%	0%	83%	100%

<i>Vergelijking belangrijk - onbelangrijk Ondernemers vs Bewoners</i>						
	<i>Ondernemers</i>	<i>Bewoners</i>	<i>Ondernemers</i>	<i>Bewoners</i>	<i>Saldo</i>	<i>Saldo</i>
de grootte van het evenement	48%	44%	10%	16%	38%	27%
de optredens	66%	74%	7%	5%	59%	69%
de (andere) attracties	54%	49%	6%	9%	48%	40%
variatie in het aanbod van eten en drinken	59%	47%	7%	15%	52%	32%
variatie in het aanbod van handelswaar	61%	54%	7%	14%	53%	40%
veiligheid en toezicht	78%	78%	3%	3%	75%	76%
promotie van het evenement	76%	71%	3%	4%	73%	67%
de aankleding en inrichting	77%	79%	2%	2%	76%	78%
de sfeer	83%	91%	2%	1%	81%	90%
de uitstraling	83%	86%	1%	1%	81%	85%
een ander aspect, namelijk:	16%	13%	1%	1%	15%	12%

30. (ondernemers) en 37. (bewoners) Welke drie evenementen voegen naar uw mening het meeste toe aan Dordrecht?

	<i>Ondernemers</i>				<i>Percentage genoemd* in top 3</i>
	<i>Aantal keer</i>				
	<i>1</i>	<i>Aantal keer 2</i>	<i>Aantal keer 3</i>	<i>Totaal</i>	
Dordt in Stoom	64	51	36	151	59%
Big Rivers Festival	31	34	29	94	37%
Bach Festival	5	9	10	24	9%
Boekenmarkt	7	18	23	48	19%
Place d'Ary	2	1	1	4	2%
Wantijpop	8	7	11	26	10%
Dancetour	2	1	4	7	3%
Kerstmarkt Dordrecht	56	42	45	143	56%
Kerstijsbaan Dordrecht	1	4	6	11	4%
Dordrecht pakt uit	1	6	5	12	5%
Dordt in de Mode	0	2	1	3	1%
Pasar Malam Dordrecht	2	2	8	12	5%

Zomerfestival Palm Parkies	2	8	5	15	6%
Open Monumentendagen	21	16	15	52	20%
	202	201	199	602	

*) van alle ondervraagde ondernemers = 254

	<i>Bewoners</i>				<i>Percentage genoemd* in top 3</i>
	<i>Aantal keer 1</i>	<i>Aantal keer 2</i>	<i>Aantal keer 3</i>	<i>Totaal</i>	
Dordt in Stoom	281	171	100	553	67%
Big Rivers Festival	121	100	89	310	38%
Bach Festival	26	46	35	107	13%
Boekenmarkt	41	78	111	230	28%
Place d'Ary	8	22	24	54	6%
Wantijpop	28	38	48	113	14%
Dancetour	4	1	7	12	1%
Kerstmarkt Dordrecht	98	148	136	382	46%
Kerstijsbaan Dordrecht	6	9	5	20	2%
Dordrecht pakt uit	5	6	11	22	3%
Dordt in de Mode	1	1	0	2	0%
Pasar Malam Dordrecht	10	13	28	51	6%
Zomerfestival Palm Parkies	6	15	26	46	6%
Open Monumentendagen	90	82	104	276	33%
	724	729	723	2177	

*) van alle ondervraagde ondernemers = 254

31. Welke drie evenementen leveren het meeste op voor uw bedrijf? (alleen ondernemers)

	<i>Ondernemers</i>				<i>Percentage genoemd* in top 3</i>
	<i>Aantal keer 1</i>	<i>Aantal keer 2</i>	<i>Aantal keer 3</i>	<i>Totaal</i>	
Dordt in Stoom	15	10	27	52	20%
Big Rivers Festival	17	10	6	33	13%
Bach Festival	6	5	2	13	5%
Boekenmarkt	7	7	4	18	7%
Place d'Ary	1	1	2	4	2%
Wantijpop	3	2	3	8	3%
Dancetour	2	2	4	8	3%
Kerstmarkt Dordrecht	33	23	11	67	26%
Kerstijsbaan Dordrecht	5	5	3	13	5%
Dordrecht pakt uit	3	7	4	14	6%
Dordt in de Mode	1	6	2	9	4%
Pasar Malam Dordrecht	3	1	2	6	2%
Zomerfestival Palm Parkies	0	0	2	2	1%
Open Monumentendagen	14	14	11	39	15%
	110	93	83	286	

*) van alle ondervraagde ondernemers = 254

38. Ervaart u als bewoner voordelen van de aanwezigheid van de evenementen in uw stad?
(alleen bewoners)

	<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Ja	506	61%
Nee	275	33%
Weet niet	46	6%
	827	

39. Welke voordelen ervaart u? (alleen bewoners)

	<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
levendige omgeving	420	83%
mensen kunnen ontmoeten	241	48%
aangename vrijetijdsbesteding	408	81%
leuk vrijwilligerswerk	46	9%
ontdekken van nieuwe muziek, kunst en cultuur	305	60%
anders, namelijk:	57	11%
	506	

40. Bij hoeveel evenementen ervaart u deze voordelen? (alleen bewoners)

	<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
alle evenementen	55	11%
de meeste evenementen	298	59%
de helft van de evenementen	92	18%
één of enkele evenementen	61	12%
	506	

32. (ondernemers) Ervaart u als bedrijf en 41. (bewoners) Ervaart u als bewoner nadelen van de aanwezigheid van evenementen in uw stad?

	<i>Ondernemers</i>		<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Ja	51	20%	209	25%
Nee	181	71%	567	69%
Weet niet / wil niet zeggen	22	9%	50	6%
	254		827	

33. (ondernemers) en 42. (bewoners) Welke nadelen ervaart u?

	<i>Ondernemers</i>		<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage*</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage*</i>
geluidsoverlast	21	41%	118	57%
geuroverlast	6	12%	31	15%
slechte(re) bereikbaarheid en parkeeroverlast	34	67%	90	43%
overlast overmatig gebruik alcohol en drugs	14	27%	101	48%
zwerfafval op straat	17	33%	73	35%
gevoel van onveiligheid	8	16%	24	12%
extra concurrentie	4	8%	102	49%
minder bezoekers tijdens evenementen	23	45%	49	23%
minder omzet tijdens evenementen	21	41%		
<u>anders, namelijk:</u>	<u>6</u>	<u>12%</u>	<u>45</u>	<u>21%</u>

*) van de ondernemers en bewoners die nadelen ervaren, respectievelijk 51 en 209

34. (ondernemers) en 43. (bewoners) Bij hoeveel evenementen ervaart u deze nadelen?

	<i>Ondernemers</i>		<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage*</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage*</i>
alle evenementen	3	6%	8	4%
de meeste evenementen	12	24%	43	21%
de helft van de evenementen	11	22%	49	23%
één of enkele evenementen	25	49%	107	51%

*) van de ondernemers en bewoners die nadelen ervaren, respectievelijk 51 en 209

35. Maakt uw bedrijf wel eens extra kosten of doet u extra investeringen, die samenhangen met de aanwezigheid van evenementen in Dordrecht? (alleen ondernemers)

	<i>Ondernemers</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Ja	69	27%
Nee	160	63%
Weet niet / wil niet zeggen	25	10%
	254	

36. Om welke kosten of investeringen gaat het dan? (alleen ondernemers)

	<i>Ondernemers</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage*</i>
Promotie	46	67%
Reclame	35	51%
Presentatie	25	36%
Productinnovatie	4	6%
Producten aanpassen	18	26%
Personeel	29	42%
Directe omgeving (veiligheid, uitstraling, zichtbaarheid bedrijf)	13	19%
Anders	11	16%

*) van de ondernemers die wel eens extra kosten maken of extra investeringen doen, is 69

37. Maakt u van tevoren dan een kostenbatenanalyse? (alleen ondernemers)

	<i>Ondernemers</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage*</i>
Ja	13	19%
Soms wel, soms niet	28	41%
Nee	28	41%
	69	

*) van de ondernemers die wel eens extra kosten maken of extra investeringen doen, is 69

38. Wegen de extra kosten of investeringen op tegen de extra opbrengsten voor uw bedrijf? (alleen ondernemers)

	<i>Ondernemers</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage*</i>
Ja	26	38%
Nee	21	30%
Géén van beide, ik speel ongeveer quitte	11	16%
Weet niet / geen mening	11	16%
	69	

*) van de ondernemers die wel eens extra kosten maken of extra investeringen doen, is 69

44. Heeft u in de afgelopen jaren een 'toename', 'afname' of 'stabilisering' van de nadelen als gevolg van evenementen in Dordrecht ervaren? (alleen bewoners)

	<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage*</i>
Toename	65	31%
Afname	15	7%
Stabilisering	86	41%
Weet niet / geen mening	42	20%
	209	

*) van de bewoners die nadelen ervaren, 209

45. Als u de voordelen en nadelen van evenementen in Dordrecht tegen elkaar zou afwegen, wat geeft dan de doorslag? (alleen bewoners)

	<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage*</i>
De voordelen	138	66%
De nadelen	35	17%
Géén van beide, ze zijn in evenwicht	22	11%
Weet niet / geen mening	13	6%
	209	

*) van de bewoners die nadelen ervaren, 209

40. Werkt uw bedrijf samen met andere partijen rondom evenementen? (alleen ondernemers)

	<i>Ondernemers</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage*</i>
Ja, met organisatoren	35	39%
Ja, met andere ondernemers	39	43%
Ja, met de gemeente	18	20%
Ja, met Dordrecht Marketing	27	30%
Ja, met anderen, namelijk	12	13%
Ja	90	
Nee	164	
	254	

*) van de ondernemers die rondom evenementen samenwerken

41-45. Hoe ervaart u de samenwerking met ... (alleen ondernemers)

	Ondernemers			Aantal
	Gemiddeld cijfer	Laagste cijfer	Hoogste cijfer	
Organisatoren	8,1	2	10	35
Andere ondernemers	7,4	3	10	37
De gemeente	7,0	1	9	18
Met Dordrecht Marketing	8,3	5	10	27
Met anderen	7,3	6	9	9

46. Ziet u verbetermogelijkheden in de samenwerking met andere partijen? (alleen ondernemers)

	Ondernemers	
	Aantal	Percentage
Ja	56	22%
Nee	165	65%
Weet niet / geen mening	33	13%
	254	

49. (ondernemers) en 47. (bewoners) Vindt u dat het aanbod van evenementen in Dordrecht gericht is op alle groepen van bewoners en bezoekers (jong/oud, man/vrouw, gezin, culturen, sport-, kunst en muziekliefhebbers, enzovoorts)?

	Ondernemers		Bewoners	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	190	75%	616	75%
Nee	39	15%	162	20%
Weet niet / geen mening	25	10%	48	6%
	254		827	

50. (ondernemers) en 48. (bewoners) Voor welke doelgroep wordt volgens u te weinig of te veel georganiseerd?

	Ondernemers		Bewoners	
	Aantal	Percentage*	Aantal	Percentage*
Te weinig	56	22%	249	30%
Te veel	29	11%	126	15%
n.v.t. er wordt voor elke doelgroep precies genoeg georganiseerd	150	59%	473	57%
Weet niet / geen mening	23	9%	41	5%
	254		827	

*) meerdere antwoorden mogelijk, percentages tellen daardoor niet op tot 100%

51. (ondernemers) en 49. (bewoners) Wat vindt u van de spreiding van de evenementen over de verschillende locaties in Dordrecht?

	<i>Ondernemers</i>		<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Goed	88	35%	304	37%
Neutraal	115	45%	302	36%
Niet goed	27	11%	103	12%
Weet niet / geen mening	24	9%	118	14%
	254		827	

52. (ondernemers) en 50. (bewoners) Waarom vindt u de spreiding niet goed?

	<i>Ondernemers</i>		<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage*</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage*</i>
Ik ken een of meer locaties waar te veel evenementen worden gehouden en hierdoor de overlast groot is, namelijk:	12	44%	59	57%
Ik ken een of meer locaties waar nu géén evenementen plaatsvinden, maar waar het wel goed mogelijk is, namelijk:	20	74%	56	54%
anders, namelijk:	3	11%	26	25%
	27		103	

*) percentages van de ondernemers en bewoners die de spreiding niet goed vinden. Meerdere antwoorden mogelijk, percentages tellen daardoor niet op tot 100%

53. (ondernemers) en 51. (bewoners) Wat vindt u van de diversiteit van de evenementen?

	<i>Ondernemers</i>		<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Ik vind de diversiteit prima	125	49%	433	52%
Ik wil graag meer evenementen die 'voor elk wat wils' bieden	20	8%	119	14%
Ik wil graag meer sportevenementen	19	7%	75	9%
Ik wil graag meer muziek	26	10%	116	14%
Ik wil graag meer theater, toneel en andere podiumkunsten	34	13%	140	17%
Ik wil graag meer historie, beeldende kunst, antiek	34	13%	127	15%
Ik wil graag meer multiculturele evenementen	18	7%	109	13%
Ik mis evenementen op het gebied van:	23	9%	81	10%
Weet niet / geen mening	24	9%	42	5%
	254		827	

*) meerdere antwoorden mogelijk, percentages tellen daardoor niet op tot 100%

54. (ondernemers) en 52. (bewoners) Heeft u verbeteringsuggesties voor de evenementen in het algemeen of voor een specifiek evenement?

	<i>Ondernemers</i>		<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Ja, voor evenementen in het algemeen.	19	7%	64	8%
Ja, voor een specifiek evenement, namelijk voor:	40	16%	150	18%
Nee, ik heb geen verbeteringsuggesties.	161	63%	558	68%
Weet niet / geen mening	34	13%	54	7%
	254		827	

60. Tot welke sector uit het bedrijfsleven behoort uw bedrijf? (alleen ondernemers)

<i>Ondernemers</i>		
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
detailhandel	63	25%
horeca	18	7%
recreatie en toerisme	2	1%
persoonlijke dienstverlening	25	10%
overig, namelijk	146	57%
	254	

61. Hoeveel personen zijn binnen uw bedrijf werkzaam (incl. uzelf)? (alleen ondernemers)

<i>Ondernemers</i>		
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
1	44	17%
2-9	114	45%
10-99	51	20%
100 en meer	13	5%
Niet bekend	32	13%
	254	

62. Hoeveel jaar is uw bedrijf in Dordrecht gevestigd? (alleen ondernemers)

<i>Ondernemers</i>		
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Korter dan 5 jaar	20	8%
5 tot en met 9 jaar	39	15%
10 jaar en langer	162	64%
Niet bekend	33	13%
	254	

55. Bent u (in de afgelopen jaren) als vrijwilliger betrokken (geweest) bij één of meer evenementen in Dordrecht?

(alleen bewoners)

<i>Bewoners</i>		
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Ja	120	15%
Nee	663	80%
Wil niet zeggen	44	5%
	827	

56. Wat is uw geslacht? (alleen bewoners)

<i>Bewoners</i>		
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Man	449	54%
Vrouw	334	40%
Wil niet zeggen	44	5%
	827	

57. Wat is uw leeftijd? (alleen bewoners)

	<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Jonger dan 25 jaar	8	1%
Van 25 tot 45 jaar	173	21%
Van 45 tot 65 jaar	384	47%
65 jaar en ouder	243	29%
Wil niet zeggen	18	2%
	827	

58. Hoe ziet uw huishouden eruit? (alleen bewoners)

	<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
Eenpersoonshuishouden	142	17%
Tweepersoonshuishouden (gehuwd of samenwonend)	378	46%
Twee-oudergezin met thuiswonend(e) kind(eren)	224	27%
Een-oudergezin met thuiswonend(e) kind(eren)	30	4%
Anders	51	6%
	827	

59. Wat is de hoogste schoolopleiding die u hebt afgerond? (alleen bewoners)

	<i>Bewoners</i>	
	<i>Aantal</i>	<i>Percentage</i>
lagere school of basisonderwijs	2	0%
VMBO, MAVO, MULO, LBO	18	2%
MBO, niveau 1	10	1%
MBO, niveau 2, 3 of 4	47	6%
HAVO, VWO, HBS, MMS	27	3%
HBO of universiteit	154	19%
Anders, wil niet zeggen	569	69%
	827	

Gemeente Dordrecht

Spuiboulevard 300

Postbus 8

3300 AA Dordrecht

www.dordrecht.nl

